

Kwaliteit en effect van vier Rotterdamse vakantiescholen 2013

Datum

Juni 2014

Auteurs

T. Tudjman, Risbo – Erasmus Universiteit Rotterdam

L. van den Bulk, CED-Groep

D.E.J. van Schelven, Hogeschool Rotterdam

Opdrachtgever

Programmabureau Beter Presteren (programmalijn
Vakantieschool)

Samenvatting

Dit onderzoeksrapport gaat over de kwaliteit en effecten van vier Rotterdamse vakantiescholen in het primaire onderwijs. Om meer inzicht te krijgen in de contextfactoren (breedte) die een rol spelen en wat de werkzame bestanddelen (diepte) op vakantiescholen zijn, is de KWP dit jaar veel preciezer gaan kijken naar wat er gedaan wordt en wat het effect daarvan is.

Vakantieschoolprogramma

De vakantieschool geeft ruimte om in *kleinere* groepen specifiek aan *individuele* en *groepsleerdoelen* te werken o.b.v. de leerlingresultaten en die goed afgestemd zijn met een leerkracht die de leerling goed kent uit een vorig schooljaar. Met de vakantieschool kan men reeds behandelde items *herhalen*, problemen met de leerstof *remediëren* en *voorbereiden* op de nieuwe stof van het volgend schooljaar (*pre-teaching*). Vele onderzoekers geven dit ook in diverse andere studies aan dat *retrieval* (oproepen van informatie uit het lange termijn geheugen), *spacing* (het uitsmeren van de lessen door de tijd) en *interleaving* (niet bloksgewijs maar wisselend aanbieden van verschillende onderwerpen) de leerwinst vergroten: de vakantieschool biedt hiervoor de context om dat uit te kunnen voeren. Educatieve uitjes passen binnen dit beeld: daarvoor is het van belang dat dat geplande uitjes niet alleen 'kijk-uitjes' zijn, maar een combinatie van educatieve elementen en 'doe-elementen'.

Van belang is om haalbare, concrete leerdoelen voor de leerlingen op te stellen om enerzijds geen onrealistische verwachtingen te creëren, maar ook anderzijds niet te eenvoudige doelen te formuleren, dat wil zeggen dat de leerlingen gaan werken aan iets dat ze al goed beheersen. In de vormgeving hiervan is het goed om de doelen van de groepsleerkrachten naast die van de leerlingen te leggen, zodat de vakantieschoolleerkracht weer weet waar de leerlingen moeite mee hebben en hen gericht kan stimuleren om aan die leerstof te werken.

Verbinding met andere programma's /interventies

De vakantieschool biedt een goede mogelijkheid om andere ingezette interventies en ontwikkelingen in het reguliere schooljaar, zoals 'Meer Leertijd', krachtig te ondersteunen en aan te vullen. Daarmee draagt het bij aan optimalisering van leerresultaten op de lange termijn.

Effect op de sociaal-emotionele ontwikkeling

Het blijkt dat de vakantieschool een positieve uitwerking heeft op de *sociaal emotionele ontwikkeling* van kinderen en lijkt ook een goede uitwerking te hebben op gewenst *gedrag* in de omgang met andere kinderen en in het *samenwerken* aan een activiteit. Met name op die school (A) waar men een doordacht programma heeft samengesteld ziet men de grootste vooruitgang op sociaal-emotioneel vlak.

Effect op taal- en rekenvaardigheden die tijdens de vakantieschool zijn uitgevoerd?

Van een tweetal scholen zijn de Cito-toetsgegevens van de eindmeting juni 2013 en de middenmeting februari 2014 op itemniveau met elkaar vergeleken. De uitkomsten laten zien dat leerlingen die de vakantieschool gevolgd hebben *vaker positief* scoren op de onderdelen woordenschat en spelling. Begrijpend lezen en rekenen laten nog een *licht negatief* beeld zien, maar deze daling is *kleiner* dan die van soortgelijke leerlingen die *geen* vakantieschool gevolgd hebben. In een overzicht ziet dat er als volgt uit:

	Wel vakantieschool	Geen vakantieschool
Woordenschat	+	-
Spelling	+	-
Begrijpend lezen	-	- -
Rekenen	+/-	-

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inhoudsopgave.....	5
1 Hoofdstuk 1.....	7
1.1 Inleiding	7
1.2 Vakantiescholen	7
2 Probleemstelling	8
2.1 Diversiteit in vakantiescholen	8
2.2 Onderzoeksvragen	8
3 Onderzoeksmethoden.....	9
3.1 Aanpak	9
3.2 Effect op leerprestaties.....	9
3.3 Effect op sociaal-emotionele ontwikkeling	10
3.4 Perceptie van leerlingen, ouders en leerkrachten.....	10
4 Kwalitatief onderzoeksdeel	11
4.1 Vakantieschoolprogramma's vergeleken	11
4.2 Doelen en verwachte resultaten.....	14
4.3 Percepties van leerkrachten en ouders.....	16
5 Resultaten enquête en sociaal emotionele toets	18
5.1 Uitkomsten enquête leerlingen.....	18
Ervaringen met de vakantieschool.....	19
Inhoudelijke vragen.....	20
5.2 Effect sociaal emotionele ontwikkeling.....	22
6 Resultaten leerprestaties	27
6.1 Toetsresultaten alle leerlingen	27
6.2 Resultaten per domein	28
6.3 Woordenschat	29
6.4 Spelling.....	31
6.5 Technisch lezen.....	32
6.6 Begrijpend lezen.....	33
6.7 Rekenen-Wiskunde	35
6.8 Voorbeeld toetsresultaten vakantieschool	36
7 Conclusies en kritische succesfactoren.....	37
7.1 Inleiding	37
7.2 Soorten vakantieschoolprogramma's.....	37

7.3	Effecten op taal- en rekenvaardigheden	39
7.4	Effect op de sociaal-emotionele ontwikkeling	39
7.5	Verbinding en aanpassingen in het vakantieschoolprogramma	40
7.6	Kwaliteitskenmerken en kritische succesfactoren	40
7.7	Enkele slotopmerkingen	42
Appendix		44
Toetsgegevens op itemniveau van één vakantieschool		44
Bijlage 2: Wat meten we (nog) niet?		49
Bijlage 3: Vakantieschool in het casestudie –onderzoek		50

1 Hoofdstuk 1

1.1 Inleiding

Het ontwikkelen en behouden van talent is al jaren hoge prioriteit in Rotterdam. De gemeente Rotterdam heeft de ambitie om de onderwijsresultaten voor alle leerlingen binnen het primair, voortgezet, middelbaar en hoger onderwijs te verhogen.

Hiertoe is het programma Beter Presteren ontwikkeld in samenwerking met het onderwijsveld. In het programma hebben schoolbesturen en gemeente hun gezamenlijke ambitie voor de periode 2011-2014 vastgelegd. Met het gezamenlijke programma Beter Presteren is gekozen voor een robuust programma met acht projecten gericht op het verhogen van de onderwijsresultaten.

Om de effecten en de resultaten van het programma Beter Presteren te onderzoeken zijn drie verschillende onderzoeken uitgezet. De drie onderzoeken hebben elk een eigen invalshoek maar hebben gemeen dat ze gaan over de meer integrale effecten van het programma Beter Presteren.

1. Een onderzoek op basis van toetsgegevens en examenresultaten waarbij de vraag centraal staat:

In hoeverre hebben de onderwijsresultaten binnen het Rotterdamse onderwijsveld zich in de periode 2011-2014 anders ontwikkeld dan bij vergelijkbare leerlingenpopulaties elders in Nederland?

2. Een waarderingsonderzoek dat een impressie geeft van de meningen van de verschillende doelgroepen over onderwerpen en ontwikkelingen die door Beter Presteren in de schijnwerpers zijn gezet. De vraagstelling voor het waarderingsonderzoek is:

Hoe waarden Rotterdamse ouders, leerlingen, leerkrachten en docenten de ontwikkelingen in het Rotterdamse onderwijs?

3. Casestudies op 16 scholen waarbij de onderzoeksvraag is:

Welke interventies en ontwikkelingen op Rotterdamse scholen hebben de afgelopen jaren een positief effect gehad op de onderwijsresultaten?

1.2 Vakantiescholen

Binnen het casestudies onderzoek wordt ook een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar de vakantieschool. Eén van de initiatieven binnen het programma Beter Presteren is het opzetten van vakantiescholen voor leerlingen. De doelstelling van de vakantiescholen is het bewerkstelligen van niveaubehoud (vooral op taal en rekenen) tijdens de vakantieperiode en het versterken van taal- en rekenvaardigheden en sociaal emotionele ontwikkeling. Dit onderzoeksrapport gaat over de kwaliteit en effecten van vier Rotterdamse vakantiescholen in het primaire onderwijs.

2 Probleemstelling

2.1 Diversiteit in vakantiescholen

Sinds het begin van het vakantieschoolprogramma in 2011 is het aantal vakantiescholen binnen het po, vo en mbo gestaagd gegroeid. Eerder, in 2011 en 2012, heeft de KWP Rotterdams Talent onderzoeken uitgevoerd naar het effect van de Rotterdamse vakantieschool. Het eerste onderzoek was een klein kwalitatief diepteonderzoek op twee vakantiescholen, het tweede onderzoek was uitvoeriger en kwantitatief van aard. Deze tweede meting leverde een wisselend beeld op van de effecten van de vakantiescholen. We gebruikten vorig jaar *dezelfde* meetinstrumenten in alle onderzochte vakantiescholen, maar niet al deze vakantiescholen hadden dezelfde doelstellingen. Sommige scholen hadden zich gericht op het insteken op individuele leerdoelstellingen van leerlingen, andere scholen richtten zich meer op de sociaal emotionele ontwikkeling en deden er rekenen en taal bij als onderdeel van het totaalprogramma. De uitkomsten werden statistisch gerelateerd aan een aantal factoren: tijdsbesteding, doelen, programma en leeftijd. De verschillende uitkomsten bij de vakantiescholen leverden aandachtspunten ter verbetering van de kwaliteit op. Echter de vraag welke achterliggende factoren meespeelden en *waardoor* deze verschillen mogelijk verklaard konden worden, kon in die opzet niet worden beantwoord. Om meer inzicht te krijgen in de contextfactoren (breedte) die een rol spelen en wat de werkzame bestanddelen (diepte) op vakantiescholen zijn, willen dit jaar veel preciezer kijken naar wat er gedaan wordt en wat het effect daarvan is. We kijken dieper in de 'blackbox' zodat we de resultaten beter kunnen verklaren en benutten voor de optimalisering van de kwaliteit van vakantiescholen.

2.2 Onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen voor de vier PO-scholen luiden:

1. Welk soort of soorten vakantieschoolprogramma is bepalend voor een positief effect op leerling-niveau?
2. Is er een verbinding van de vakantieschool met andere programma's /interventies in het reguliere schooljaar?
3. Zijn er aanpassingen gedaan op het vakantieschoolprogramma en met welke reden?
4. Wat zijn de ervaringen met en wat is de betekenis van de vakantieschool voor leerlingen, ouders en leerkrachten?
5. Wat is het effect op de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen?
6. Wat is het effect op taal- en rekenvaardigheden die tijdens de vakantieschool zijn uitgevoerd?

3 Onderzoeksmethoden

3.1 Aanpak

Op basis van de resultaten uit ons onderzoek van 2012 hebben we nu twee vakantiescholen bekeken die vooral uitgaan van individuele leerdoelen¹ en twee vakantiescholen die een algemener programma hebben met een sterkere focus op algemene en sociaal-emotionele ontwikkeling² (kennis van de wereld, e.d.). In een onderlinge vergelijking is bekeken of de resultaten gerelateerd zijn aan de opzet en uitvoering van de vakantieschool en/of er andere factoren op deze scholen een rol hebben gespeeld. Daarbij hebben we van deze scholen hun schoolplan geanalyseerd en hebben we gekeken naar welke andere interventies de school inzet, zoals Meer Leertijd.

Omdat we bij deze scholen meer in de *diepte* kijken naar de programma's die tijdens de vakantieschool zijn gedraaid, komen we te weten of er tijdens de uren die aan taal zijn besteed ook aandacht is geweest voor technische leesvaardigheid of dat er voornamelijk aandacht was voor een ander aspect van taal. Ditzelfde geldt voor de invulling die is gegeven aan de rekenlessen. We hebben nog meer ingezoomd op de doelstellingen van waaruit de vakantiescholen zijn ingevuld.

3.2 Effect op leerprestaties

Vorig jaar hebben we gebruik gemaakt van toetsen die passen bij het karakter van de vakantieschool; de toetsen waren snel en min of meer gemakkelijk af te nemen en niet al te belastend voor de leerlingen. Dit jaar hebben we gebruik gemaakt van de methode onafhankelijke toetsen (Cito) die de leerlingen op school al hebben gemaakt aan het eind van het schooljaar (mei/juni) en de toetsen die standaard in januari/februari 2014 afgenomen worden. Om zo precies mogelijk aan te kunnen sluiten bij wat de leerlingen tijdens de vakantiescholen hebben gedaan zijn van een klein aantal leerlingen deze toetsen geanalyseerd op itemniveau (bijvoorbeeld: deelsommen, breuken, spellen, begrijpend lezen, woordenschat etc) zodat ingezoomd kan worden op de betreffende onderdelen. Daarnaast hebben we de *totaalscores* van de leerlingen op relevante toetsen die hebben meegedaan aan de vakantieschool vergeleken met vergelijkbare leerlingen die niet hebben meegedaan over de laatste twee schooljaren (controlegroep). Voor deze meting putten we uit het leerlingvolgsysteem van de scholen. De toetsdata van zowel juni als januari/februari zijn na april 2014 naar de Toetsservice van de CED-Groep geëxporteerd³. Niet alle in dit onderzoek betrokken scholen konden dit aanleveren; uiteindelijk is er een analyse van de Citogegevens van twee van de vier scholen gemaakt. Door de toetsen van juni met die van januari/februari te vergelijken is het mogelijk om te zien of er sprake is van een 'vakantiedip' en, als dat zo is, of die minder is bij leerlingen die aan de vakantieschool hebben meegedaan.

¹ Dit was de enige significante verklarende variabele voor de gevonden verschillen uit het onderzoek van 2012

² Hierin waren in het onderzoek uit 2012 grote verschillen in resultaten tussen scholen die niet nader konden worden verklaard.

³ Volgens instructies van de Toetsservice

3.3 Effect op sociaal-emotionele ontwikkeling

Om het effect op de sociaal-emotionele ontwikkeling te meten, hebben we de de Vragenlijst Sociaal-Emotionele Ontwikkeling Zomerscholen gebruikt. Dit is een vragenlijst die werd ontwikkeld door Oberon in het kader van een landelijk onderzoek naar het effect van de zomerschool op de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen. Deze lijst is vorig jaar gebruikt door een aantal zomerscholen buiten Rotterdam en is gebruiksvriendelijker dan de Competentiebelevingsschaal voor kinderen (CBSK). De vragenlijst kon door de leerlingen op de computer worden ingevuld, de schalen komen overeen met de CBSK schalen die wij eerder gebruikt hebben. Deze vragenlijst werd ingevuld door de leerlingen die aan de vakantieschool hebben deelgenomen.

3.4 Perceptie van leerlingen, ouders en leerkrachten

Met dit onderdeel hebben we recht gedaan aan de beleving van leerlingen, ouders en leerkrachten over de vakantieschool en haar effectieve werking. Door middel van interviews hebben we achterhaald wat hun ervaringen en ideeën zijn met het vakantieschoolprogramma, de gekozen onderwijsmethodieken, en of er iets bij de deelnemers veranderd is. Aan leerkrachten is extra gevraagd wat zij van de vakantieschool als interventie vinden en wat zij eventueel zien wat wij (nog) niet meten.

Om de last voor de vier vakantiescholen te verlichten hebben we per school de coördinator, 1 à 2 leerkrachten en 1 à 2 ouders gesproken. Bij de leerlingen hebben we een korte enquête afgenomen.

4 Kwalitatief onderzoeksdeel

4.1 Vakantieschoolprogramma's vergeleken

We vergelijken de programma's van de vier scholen met elkaar. Wat is het beoogde doel en waar worden de accenten opgelegd? We beschrijven eerst de twee scholen die het accent op individuele leerdoelen leggen, daarna de twee met meer algemene, sociale doelen. Vervolgens vergelijken we de twee *type* scholen met elkaar. In paragraaf 4.3 komen de leerkrachten en ouders aan het woord.

Scholen (A + B) met individuele leerdoelen

Algemeen

Op school A zijn dit jaar 82 deelnemende leerlingen aan de vakantieschool. Er zijn relatief weinig leerlingen in de bovenbouw (15) en veel in de kleutergroepen. Er zijn 8 leerkrachten voor de vakantieschool, twee per groep. De kinderen uit de schakelklas zijn geplaatst in de middengroepen omdat dit qua niveau het beste aansluit.

Het is nu het derde jaar van de vakantieschool. Alle leerlingen zijn aangeschreven en iedereen kon zich aanmelden. Er zijn leerlingen bij die al eerder naar de vakantieschool zijn geweest, maar ook een aantal leerlingen die voor het eerst komen.

Er zijn ook leerkrachten geweest die actief ouders (waarvan het kind wat extra hulp en aandacht goed kan gebruiken) hebben gestimuleerd om hun kind op te geven.

Op school B hebben 43 kinderen meegedaan verdeeld over de groepen 4,5,6 en 7. Elke groep heeft een leerkracht. Afgelopen jaar hebben zij ook een kerstvakantie-school gedaan voor enkele dagen dat goed bevalen is. De vakantieschool was voor iedereen open, wie wil kon een brief schrijven. Niet iedereen die aangegeven heeft te komen, is gekomen. Zo'n tien kinderen zijn niet gekomen. Ook wordt gezegd dat zo'n 5% a 10% van de kinderen die de vakantieschool echt nodig hebben, zich niet aangemeld hebben.

Programma en methodes

De vakantieschool op school A staat in het teken van het project 'water'. Het thema is enigszins gelinkt aan een project van de school voor Bangladesh. Er zijn grote koffers in bruikleen, vol met materialen en lessuggesties, geschikt voor de verschillende groepen. Voor de onderbouw is er een verteltafel (met een boekje over 'water'), een boot met containers, een schilderactiviteit (schilder een boot), waterproefjes, voor beginnende geletterdheid een boekje met verschillende vragen. Er wordt gewerkt met kleine kringen (waterproefjes en het boekje met de vragen) en een roulatiesysteem (met de waterproefjes, het boekje met de vragen, de schilderactiviteit, de zand- en watertafel dijkjes bouwen, een waterbak voor sorteeractiviteiten rond drijven en zinken) waarbij de leerlingen die niet aan de kleine kring deelnemen, zelfstandig spelen en werken.

In groep 4/5 wordt 's morgens (zoveel mogelijk rondom het thema) gewerkt aan rekenen (45 min), spelling (30 min), lezen en schrijven (45 min). 's Middags staat helemaal in het teken van het thema, met proefjes, werkbladen en dergelijke. Met groep 4 wordt met rekenen gewerkt aan de tafels, met groep 5 aan de digitale klok. Met spelling wordt met beide groepen gewerkt aan korte-lange klanken, -gt/-cht, -d/-t, au/ou, elke dag staat een spellingcategorie centraal. Met lezen wordt er vooral aan begrijpend lezen gewerkt, met de strategieën uit de lesmethode maar ook met teksten bij het thema. Technisch lezen komt dan ook aan bod.

In de bovenbouw wordt gewerkt aan rekenen, taal, spelling en studievoordigheden. In het kader van het project is een educatief uitstapje gepland naar de Neeltje Jans.

Bij het project komt veel taal, woordenschat, aardrijkskunde, natuuronderwijs en techniek aan bod. Op school worden de lesmethodes gecombineerd met aanvullend materiaal uit de orthotheek, zoals redactiesommen en woordenschat. De leerkrachten leggen verbanden met het thema 'water'. Als lesmateriaal wordt alles gebruikt wat er te vinden is (van internet, of uit methodes die de school niet gebruikt), dat aansluit bij de gestelde doelen en zoveel mogelijk past bij het thema 'water'. Er wordt niet geput uit de reguliere lesmethoden, zodat de aangeboden stof voor de leerlingen nieuw en anders is en zij dus op een andere manier met de lesstof in aanraking komen.

Op de school B bestaat het programma elke dag uit taal, rekenen, spelling en lezen. Van 9 tot 12 uur doen ze één uur rekenen, één uur lezen en één uur spelling. Er is nagedacht over de lesstof: een beetje herhaling en voorbereiding voor het komende jaar. Kinderen die bijv. naar groep 5 gaan, behandelen de stof van eind groep 4 en begin groep 5. Het is allemaal werk uit hun eigen methodes met extra opdrachten om een extra verdieping te creëren. Per groep is gekeken waar men moeite mee heeft, vooral spelling, werkwoorden, begrijpend lezen, rekenen (delen en breken) zijn aandachtspunten voor deze groepen. Ze hebben voor een methode gekozen die van makkelijk naar moeilijk gaat, zodat elk kind in zijn/haar eigen tempo de lesstof kan uitvoeren. Er is vooral tijd in taal en rekenen gestopt. Bij taal hebben zij ook een nieuwe methode toegepast voor diegene die moeite hebben met Taal: taalelementen als kleuren behandelen. Daarnaast is veel geoefend met begrijpend lezen: Nieuwsbegrippen. De uitjes zijn gedaan in samenwerking met 3 andere basisscholen. Deze activiteiten zijn verzorgd door Rotterdam Vakstad. Uitjes gingen naar Naturalis, Corpus, Tiengemeten en het Omniversum.

De vakantieschoolleerkracht heeft zelf het programma samengesteld, door o.a. naar de reguliere leerkracht te gaan en te vragen '*waar hebben de leerlingen het moeilijk mee?*' en '*wat vinden de kinderen leuk om te doen?*'

Scholen (C + D) met algemene programma's

Algemeen

Op school C wilde men dit jaar één groep voor de vakantieschool vol krijgen. Dat is gelukt met 10 leerlingen uit de groepen 6, 7 en 8.

Het merendeel van de aangemelde leerlingen heeft zelf gekozen voor de vakantieschool. Het speelde bij de aanmelding mee of leerlingen wel of niet op vakantie zouden gaan. Het niveau van de leerlingen is weliswaar wisselend, maar niet groot: de verdeling sterke leerlingen/middenmoot/ leerlingen die meer nodig hebben is evenwichtig. Er zitten geen leerlingen bij die zeer intensieve aandacht nodig hebben.

Drie leerkrachten zijn gevraagd voor de vakantieschool, twee van hen hebben vorig jaar ook de vakantieschool gedraaid.

School D1 en school D2 hebben samen gewerkt. Er zijn dit schooljaar twee groepen voor de vakantieschool: groep 5/6 met 5 leerlingen (8 aanmeldingen, 3 afgemeld) en een groep 7/8 met 16 leerlingen (17 aanmeldingen). Voor groep 5/6 staat een startende leerkracht die afgelopen jaar heeft gewerkt op school D2; voor groep 7/8 staat een intern begeleider van school D1 en een lio-stagiaire. De leerkrachten kennen de leerlingen deels, maar hebben die niet in de groep gehad. Aanvankelijk was het de bedoeling dat de lio-stagiaire samen met de intern begeleider groep 5/6 zou doen, maar gezien het aantal leerlingen in groep 7/8 is ervoor gekozen juist daar met twee leerkrachten voor te staan.

Programma en methodes

Op school C is de groep op de eerste dag van de vakantieschool naar het Museon geweest, waar zij een interactieve tentoonstelling over techniek bij de Romeinen bijgewoond hebben. De leerlingen konden daar veel zelf doen, en het thema 'Romeinen' is als thema van de vakantieschool van dit jaar gekozen en is de rode draad voor de hele vakantieschoolperiode. De eerste helft van de ochtend wordt er gewerkt aan rekenen en spelling (tussen 8.45 en 10.00 uur). I-pads worden gebruikt om rekenvaardigheden op te oefenen. Daarnaast is gebruik gemaakt van werkbladen (van website www.basisschoolmateriaal.nl) die samengesteld zijn op basis van een groepsanalyse van de Cito-toetsen van de groepen 6, 7 en 8.

De tweede helft van de ochtend wordt er verhalend ontworpen met het bovengenoemde thema. Daarin komen schoolvakken geïntegreerd aan bod, bijvoorbeeld bij het maken van posters, het schrijven van verhalen, rekenen met Romeinse cijfers en knutselen rond het thema. Informatie wordt opgezocht op internet (met de i-pads), in boeken en door thuis te vragen. Leerkrachten ondersteunen dit proces en laten leerlingen zelfstandig en in groepsverband werken. Aan het einde van de week presenteren de leerlingen wat ze gevonden en samengesteld hebben. De afsluiting is samen met ouders, met een maaltijd op 'Romeinse' wijze gekookt.

Op school D loopt de vakantieschool van 's morgens 9.00 uur tot 12.00 uur en 's middags van 13.00 uur tot 15.00 uur, een volle schooldag. 's Morgens wordt er gewerkt aan rekenen, spelling, begrijpend lezen en studievvaardigheden. Leerlingen werken aan leerdoelen die ze zelf hebben geformuleerd. Daar moesten ze wel bij geholpen worden: de eerste doelen waren groot en algemeen. Echter, doordat de twee scholen beide met andere methodes werken, is aansluiting bij het schoolplan dus lastig. Er worden dan ook geen methodes gebruikt, alleen los materiaal. Een methode als Maatwerk is een neutrale methode, waaruit je onderdelen kunt halen en gericht kunt werken aan bepaalde leerstof. Zij vinden dat een voordeel om in een les op de vakantieschool alle aandacht te kunnen besteden aan één onderdeel. Zo wordt het onderdeel 'taal' gesplitst in spelling en begrijpend lezen. Taalbeschouwing komt (toegepast, er wordt geen instructie op gegeven) naar voren tijdens het schrijven aan het filmscript. Er wordt materiaal gebruikt voor: vermenigvuldigen, delen, getallen, bewerkingen, breuken en procenten. Aan de hand van wat ze op de eerste dag maken, bepaalt de leerkracht met de leerlingen wat zij nodig hebben. Als een leerling bijvoorbeeld moeite heeft met breuken, dan krijgt hij de rest van de week instructie op breuken. Bij begrijpend lezen worden er wat algemene onderdelen aangeboden omdat het individuele niveau op korte termijn moeilijk vast te stellen is.

's Middags werken de leerlingen projectmatig met het voorbereiden van het 'kinderrechten filmfestival' (Hollywood in de klas). Er wordt gezamenlijk een script geschreven, zo wordt gewerkt aan taal en spelling, maar dan op een speelse manier. In de tweede week wordt er ook nog twee keer één uur gym gegeven door de vakleerkracht gym.

4.2 Doelen en verwachte resultaten

Er zijn verschillende ideeën over de doelen van de vakantieschool.

Scholen met individuele leerdoelen

De scholen die individuele doelen nastreven, vinden dat de vakantieschool in dienst staat van de rest van het schooljaar, het is een opstapje voor het jaar dat eraan komt of zoals een coördinator treffende verwoorde: "De vakantieschool is een van de vele pijlers van school A om het onderwijs 'op te peppen' in het kader van Beter Presteren."

Het gaat om een goede voorbereiding op het nieuwe schooljaar door een herhaling van een deel van de lesstof van vorig jaar: basisvaardigheden die zijn weggezaakt, kunnen worden opgehaald. Er wordt gekeken naar individuele leerdoelen uit de analyse van toetsresultaten. Op school B werken zij ook met *groepplannen*: leerlingen met dezelfde problemen worden bij elkaar gezet en aan (gezamenlijke) opdrachten geplaatst met 'individuele' aandacht van de docent.

Groepsleerkrachten hebben individuele sterke en zwakke punten en reële leerdoelen voor de vakantieschool geformuleerd.

Aangeven wordt dat het moeilijk is te toetsen of de individuele leerdoelen bereikt zijn, maar scholen spreken uit dat zij benieuwd zijn in het komende schooljaar verbetering terug te zien zijn in resultaten van de leerlingen die naar de vakantieschool zijn geweest en die gewerkt hebben aan specifieke onderdelen.

Interessant is dat gesteld wordt dat de minste vooruitgang bij 'zwakke' leerlingen te verwachten is, maar dat juist leerlingen die gemiddeld presteren, een grotere vooruitgang kunnen boeken. Daarnaast zien zij ook algemenere ontwikkelingen: zoals wennen aan een schoolritme, positief sociaal gedrag en onderlinge samenwerking.

Scholen met algemene leerdoelen

De scholen die algemene doelen nastreven, vinden dat als de vakantieschool kijkt naar de individuele items waar leerlingen op uitvallen, men teveel gevarieerde doelstellingen creëert wat moeilijk te managen valt in een vakantieschoolsetting. Een docent verwoordt: ...*'omdat iedere leerling tegelijk instructie nodig heeft, en vaak op verschillende onderdelen en vakken'*.

De vakantieschool vertrekt vanuit het schoolplan: er wordt gewerkt aan hogere prestaties.

Tijdens de vakantieschool wordt er *geremedieerd* en er wordt *preteaching* gegeven op nieuwe leerstof, zodat leerlingen gemakkelijker doorstromen en misschien hogere resultaten behalen.

Daarnaast is van belang de overgang van vakantie naar start school beter te laten verlopen, zodat de leerlingen al in het schoolritme komen en dat ze de leerstof die in de vakantieschool is aangeboden, herkennen in de reguliere lessen direct na de zomer.

Er wordt bewust voor gekozen *niet* volgens de methodes te werken tijdens de vakantieschool, maar de leerstof op een andere manier aan te bieden, vanuit de gedachte dat leerlingen baat hebben bij een ander soort uitleg, bijvoorbeeld bij een onderdeel van de leerstof dat ze niet snappen. Ook werkt men niet volgens de aanwezige methodes omdat dat te veel op de reguliere school lijkt en ze met de vakantieschool toch een andere beeld willen neerzetten. Er wordt met *werkbladen* gewerkt waarin de belangrijkste oefeningen staan van de onderdelen: begrijpend lezen, spelling, technisch lezen en rekenen

De doelstellingen van de vakantieschool van school D zijn dat de leerlingen een beter perspectief hebben op het eindresultaat van de basisschool (liefst minstens een vmbo-t advies) en dat alle leerlingen een bepaalde basisontwikkeling hebben (basisvoorwaarden voor het functioneren in de maatschappij).

Aanpassingen van eerdere uitgevoerde vakantieschoolprogramma's en aansluiting op andere Beter Presteren interventies

De vakantieschool maakt deel uit van het schoolleerplan op de scholen A + B. Beide scholen zetten ook andere (Beter Presteren) interventies in, zoals: verlengde leertijd voor alle leerlingen (loopt nu drie jaar op school A en school B kent 10 uur extra 'verlengde schooldag'), Nulgroepen (loopt nu drie jaar op school A en op school B wordt dit jaar 2013/2014 het aantal groepen uitgebreid van 2 naar 4)), Schakelklassen en Topklassen. Op vakantieschool A zijn, behalve een andere thema, geen wijzigingen geweest ten opzichte van vorig jaar. Wel gaat het thema van dit jaar meer de diepte in dan dat van vorig jaar. Het gebruik van informatie uit data is verder geïntensiveerd. Er is een formulier bijgekomen waarop leerkrachten leerdoelen konden aangeven voor de leerlingen.

School B heeft hiervoor een kerstvakantieschool gedaan, maar die was kleiner van opzet. De zomervakantieschool is meer uitgedacht en daardoor uitgebreider wat betreft behandelde stof en (educatieve) uitstapjes.

Uit het casestudie-onderzoek is gebleken dat de beste resultaten geboekt worden wanneer interventies met elkaar verbonden zijn. De kwaliteitsopbrengsten verbeteren als het lukt om een doorlopende leerlijn te creëren door enerzijds Beter Presteren interventies zoals Groep Nul, meer leertijd, vakantiescholen en anderzijds het docententeam te professionaliseren: er ontstaat meer bewustwording, eigenaarschap en door de 'extra lestijd' ruimte voor collegiaal overleg en consultatie.

Op school C hebben ze 6 uur leertijdverlenging (aparte docent voor natuur en techniek, zodat groepsleerkrachten meer tijd kunnen besteden aan andere vakken), Lekker Fit, ieder kind een instrument/muzieklessen van muziekdocent, en dit jaar (2013/2014) wordt gestart met wat tijd in de middagpauze voor leuke, korte taal- en rekenactiviteiten. De inzet van vakleerkrachten wordt zoveel mogelijk op een dag gepland zodat ze deel gaan uitmaken van het team. Het vakantieschoolprogramma is aangepast t.o.v. vorig jaar, toen werkten ze met individuele leerdoelen, maar zeiden dat dat, voor hen, onwerkbaar was.

Op school D worden de volgende interventies in het kader van Beter Presteren ingezet: leertijdverlenging, buitenschoolse activiteiten (huiswerkbegeleiding, Lekker Fit, fotografie en dergelijke) en muziekonderwijs.

De vakantieschool is gedegener van structuur opgezet nadat men geconstateerd had dat vorig jaar rommeliger was verlopen doordat leerkrachten verschillende eigen ideeën hadden over wat er moest gebeuren en dat toepasten. Dit jaar heeft de coördinator de doelstellingen en de manier waarop gewerkt wordt, bepaald. Er wordt nu beter samengewerkt door de leerkrachten. Een ander verschil met vorig jaar is dat er nu geen uitstapjes meer in het programma zitten. Men vond de verantwoordelijkheid voor de leerkrachten bij uitstapjes te groot: de leerkrachten kennen de kinderen niet goed genoeg (vanwege de combinatie met de andere school).

4.3 Percepties van leerkrachten en ouders

In deze paragraaf behandelen we de resultaten uit de interviews met de leerkrachten en ouders.

Leerkrachten

Op school A heeft een team van leerkrachten het programma samen bedacht en is er overeenstemming over de inhoud en werkwijze. De leerkrachten staan in duo's voor de groepen van de vakantieschool en die samenwerking wordt als prettig ervaren door de leerkrachten. De werkwijze is anders dan tijdens het reguliere schooljaar omdat de groepen kleiner zijn dan normaal; er is volop ruimte voor creativiteit, namelijk in het bedenken en toepassen van een thema en er is meer (individuele) tijd voor de leerlingen. Het bedenken van een programma wordt als positief en als een creatief proces ervaren. Daarnaast zijn er ook interessante voorbeelden te zien. Op school A werd in de onderbouw gewerkt met het observatieprogramma 'Kijk'. Spelontwikkeling, spraak-/taalontwikkeling en beginnende geletterdheid werden daarbij uitgewerkt. Dat zijn vrij specifieke observaties, gebruikt om te kijken waar de leerlingen die meedoen aan de vakantieschool op 'uitvallen'. Er kwam uit dat vrij veel leerlingen extra aandacht kunnen gebruiken voor de onderdelen 'spraak-/taalontwikkeling' en 'beginnende geletterdheid'.

De meeste leerkrachten stellen dat het ook de mogelijkheid biedt om van te voren met de groepleerkracht te spreken over wat voor een type leerling het gaat en hoe zijn/haar ontwikkeling verloopt. Dit kan nog intensiever, vooral daar waar het grotere scholen betreft met veel leerlingen (die de leerkracht onvoldoende zelf kent) of wanneer een vakantieschool bestaat uit leerlingen afkomstig van verschillende scholen. Een ander aandachtspunt dat naar voren komt is dat er ook systematisch na afloop van de vakantieschoolperiode een terugkoppeling zou moeten plaatsvinden naar de toekomstige groepleerkracht.

Groepleerkrachten van het vorige schooljaar vertellen dat zij hebben gemerkt of een leerling op de vakantieschool was geweest. Hetgeen zij geleerd hadden op de vakantieschool, werd sneller toegepast en verwerkt gedurende het reguliere schooljaar. Een voorbeeld dat hier gegeven wordt is dat staartdelingen, die volop geoefend waren tijdens de vakantieschool, aan het begin van het reguliere schooljaar sneller opgepakt werden.

Leerkrachten stellen dat de doelen en resultaten van de vakantieschool bij elkaar kloppen. De verwachtingen liggen niet heel hoog, de doelen zijn klein en er worden niet te veel doelen gesteld. Een vakantieschool beginnend bij groep 5/6 wordt van belang geacht omdat die op langere termijn meer effect sorteert.

Dit staat in contrast met het reguliere schooljaar waarin de leerstof in een hoog tempo wordt behandeld, waardoor diegene die achterop raken moeite hebben om dat in te halen.

Er zijn wel verschillen tussen de scholen: op de ene is het gebruikelijk dat leerlingen hun eigen leerdoelen stellen, op de andere scholen niet.

Educatieve uitstapjes zijn naast een leuke bezigheid ook vooral leerzaam. Kinderen nemen op een andere, speelse, wijze de leerstof tot zich. Wel kwam naar voren om bij de samenstelling van de uitstapjes te kijken naar het type uitstapje en de balans: zo waren er scholen die veel 'kijk' uitstapjes hadden en weinig 'doe' uitstapjes.

Leerkrachten van alle scholen noemen vooral diverse niet-cognitieve positieve elementen van de vakantieschool:

- Kinderen kunnen wennen aan de nieuwe leerkracht die zij volgend schooljaar krijgen.
- De vakantieschool draagt positief bij aan het gedrag, omdat daar veel aandacht en ruimte voor is. Een voorbeeld werd gegeven van een leerling die veel moeite heeft met wennen aan het begin van het schooljaar; dat wennen heeft hij nu in de vakantieschool gehad, zodat verwacht wordt dat hij volgende week minder moeite heeft met naar school gaan. Wel is het zo dat vooral de *gemotiveerde* leerlingen komen, dat heeft als voordeel dat

men echt aan de slag kan en vooruitgang kan boeken, de keerzijde is echter dat onder de niet-gemotiveerde leerlingen juist leerlingen zitten die de vakantieschool goed kunnen gebruiken, maar daar niet komen.

- De vakantieschool is 'speelser': zonder de geijkte lesmethodes en meer thematisch georiënteerd. De groepsgrootte maakt dat de sfeer rustiger is en men meer aandacht aan de leerlingen en daarmee ook meer tijd aan een bepaald *doel* kan besteden.
- Leerlingen, van dezelfde of verschillende jaren, kunnen elkaar helpen met leermateriaal, uitleg etc. Zo ontstaat *teamwork* en *samenwerking* tijdens de vakantieschoolperiode.
- De groepen zijn kleiner dan normaal waardoor meer individuele aandacht mogelijk is en er tijd is om leerstof te herhalen en op een andere manier aan te bieden. Hierdoor groeien, volgens de leerkrachten, de kinderen. Ze gaan leuker en beter met elkaar om, kinderen hebben geleerd wat samenwerking betekent en inhoudt en de oudere kinderen weten hoe het voelt om jongere kinderen te begeleiden.
- Voor een kwetsbare wijk, waarin een van de vakantiescholen stond, heeft deze ook een positief effect op de wijk, doordat er minder buiten 'gehangen' wordt en kinderen structuur meekrijgen.

Ouders

De gesproken ouders zijn zonder uitzondering tevreden over de vakantieschool. Ze vinden dat de vakantieschool bijdraagt aan het 'verder' leren door tijd en ruimte te bieden om te werken aan de stof waar hun kinderen het moeilijk mee hebben (vaak ook met andere lesmethodes), het biedt een extra stimulans en bereidt alvast voor op het volgende schooljaar. De ouders vinden dat hun kinderen goed worden begeleid, in kleine groepen en dat er aandacht is voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. Daarnaast zijn de uitstapjes een leuke bijkomstigheid en bovendien erg educatief. Ook om andere redenen vinden ouders ze interessant: zelf zijn ze vaak niet in gelegenheid om een dergelijk uitje te financieren, de kinderen leren daarbij ook *hoe* ze op de plaats van bestemming kunnen komen met behulp van het openbaar vervoer.

Of het daadwerkelijk voldoende bijdraagt aan verbetering op bepaalde vakken, vinden de ouders lastig om aan te geven. Sommige ouders merken wel op dat hun kind beter contact heeft met een vriendinnetje/ vriendje dan tijdens het reguliere schooljaar.

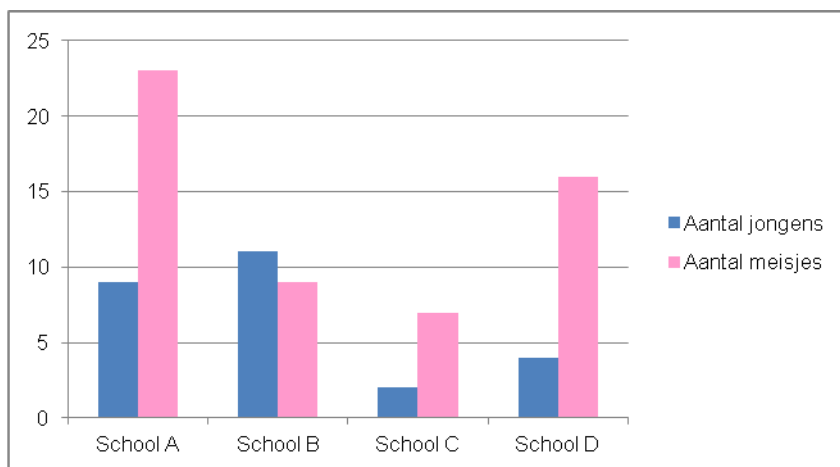
Het is niet vast te stellen of ouders van leerlingen echt betrokken zijn. De meeste leerlingen krijgen wel elke dag een opdracht mee die ze samen met hun ouders moeten doen. Zo weten de ouders waar hun kinderen mee bezig zijn en zijn ze betrokken bij wat er tijdens de vakantieschool gebeurt. Daarnaast wordt aangegeven dat de *laagdrempeligheid* van de vakantieschool gewaardeerd wordt. Enkele ouders kwamen tijdens de laatste dag van de vakantieschool naar binnen om te kijken naar wat de leerlingen hebben gedaan tijdens de vakantieschoolperiode, vaak met presentaties, tentoonstellingen en op één school werd afgesloten met gezamenlijk koken en eten.

5 Resultaten enquête en sociaal emotionele toets

In dit hoofdstuk worden de uitkomsten van de gehouden enquête onder leerlingen en de uitkomsten van de sociaal emotionele toets besproken.

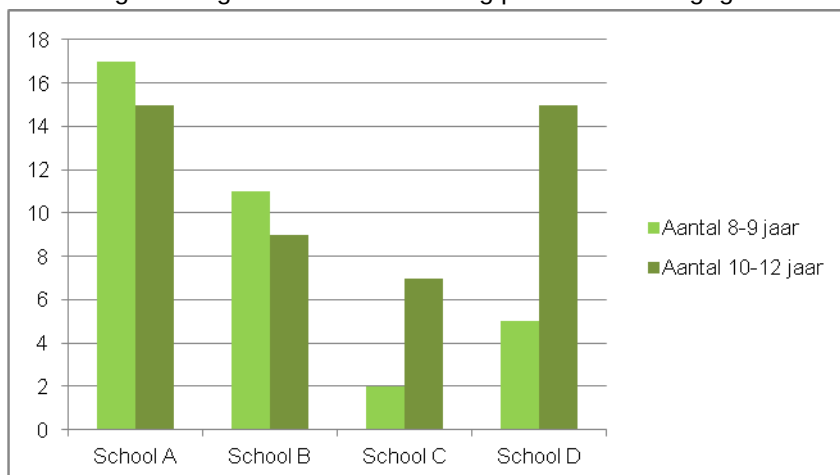
5.1 Uitkomsten enquête leerlingen

81 leerlingen van vier verschillende vakantiescholen hebben de vragenlijst ingevuld: 9 leerlingen van school C, 20 van school D, 32 van school A en 20 van school B. In totaal hebben 55 meisjes en 26 jongens meegedaan. In figuur 1.1 is het aantal jongens en meisjes per school weergegeven.

Figuur 1.1 Verdeling jongens en meisjes per school

De leerlingen zijn voor de rapportage van de resultaten verdeeld over twee leeftijdsgroepen: De leeftijdsgroep 8 of 9 jaar bestaat uit 35 leerlingen, de leeftijdsgroep 10-12 jaar bestaat uit 46 leerlingen. In figuur 1.2 is de verdeling per school weergegeven.

Figuur 1.2 Verdeling leeftijdsgroepen per school

Ervaringen met de vakantieschool

In de vragenlijst hebben de leerlingen eerst drie open vragen beantwoord. De redenen die de kinderen hebben genoemd in antwoord op de vraag waarom ze naar de vakantieschool gaan zijn voor het overzicht onderverdeeld in vijf categorieën. In tabel 1.1 zijn de scores op de antwoordcategorieën per school uitgesplitst. De meerderheid van de leerlingen geeft als reden dat ze meer willen leren, ergens beter in willen worden of dat ze zich goed willen voorbereiden op het nieuwe schooljaar.

Tabel 1.1 **Waarom ga je naar de vakantieschool?**

	School A	School B	School C	School D	Totaal
Om te leren	34%	40%	44%	90%	51%
Om te leren en het is leuk	9%	0%	44%	0%	9%
Omdat het leuk is	31%	35%	0%	5%	22%
Anders niets te doen	22%	20%	11%	0%	15%
Omdat het moet	3%	5%	0%	5%	4%

Er is een significant verschil gevonden tussen de scholen: Bij school D gaat het de kinderen vooral om het leren, terwijl bij de andere scholen ook andere redenen een rol spelen. Dit heeft waarschijnlijk deels te maken met de gemiddelde leeftijd van de kinderen, want van de leerlingen in de leeftijdsgroep 10-12 jaar noemt 65% als belangrijkste reden dat ze iets willen leren. De leerlingen in de leeftijdsgroep 8-9 jaar zijn meer verspreid over de verschillende antwoordcategorieën, 40% noemt als reden dat het leuk is (of vanwege de leuke activiteiten). De antwoorden op de vraag "Wat vind je leuk aan de vakantieschool?" zijn ingedeeld in zeven categorieën. In tabel 1.2 zijn de resultaten per school weergegeven:

Tabel 1.2 **Wat vind je leuk aan de vakantieschool?**

	School A	School B	School C	School D	Totaal
Alles*	27%	20%	33%	32%	27%
Leuke dingen leren / Je leert en het is leuk	10%	20%	22%	21%	17%
Leuke activiteiten	17%	35%	22%	26%	24%
Meer leren/ voorbereiden nieuw schooljaar	17%	15%	0%	5%	12%
De kinderen/ gezellige sfeer	7%	0%	11%	16%	8%
Taal/ rekenen	20%	10%	0%	0%	10%
Overig	3%	0%	11%	0%	3%

**Alles leuk, 1 keer met de toevoeging "behalve werken" en 1 keer met de toevoeging "behalve taal"*

Op de vraag "Wat vind je niet leuk aan de vakantieschool?" antwoordt ruim de helft van de leerlingen "Niks" of "Ik vind alles leuk". Er is wel weer een significant verschil tussen de scholen gevonden: Bij school C vinden de meeste kinderen alles leuk. Bij school D zegt de meerderheid in antwoord op deze vraag dat ze het jammer vinden dat er geen uitstapjes zijn. Bij school A klaagt 23% van de kinderen dat er veel gewerkt moet worden tijdens de vakantieschool.

Tabel 1.3 Wat vind je niet leuk aan de vakantieschool?

	School A	School B	School C	School D	Totaal
Niks, ik vind alles leuk	50%	63%	89%	35%	54%
Te weinig uitstapjes/ leuke activiteiten	0%	0%	0%	55%	14%
Veel werken	23%	11%	0%	0%	12%
Vroeg opstaan	3%	5%	11%	0%	4%
Ruzie	3%	11%	0%	5%	5%
Het is moeilijk, rekenen / spelling	13%	0%	0%	0%	5%
Overig	7%	11%	0%	5%	6%

Ook tussen de leeftijdsgroepen is hier een significant verschil gevonden. In de leeftijdsgroep 8-9 jaar vindt 78% alles leuk (niets niet leuk). De groep 10-12 jaar is kritischer, hiervan vindt slechts 37% alles leuk. 24% vindt het niet leuk dat er geen uitstapjes of te weinig leuke activiteiten waren en 15% vindt het niet leuk dat er veel gewerkt moet worden.

Inhoudelijke vragen

Vervolgens zijn de kinderen stellingen voorgelegd met een drie-punts Likertschaal over vijf verschillende onderwerpen: De moeilijkheid van taal en rekenen, de lessen in de vakantieschool, de groep, het effect van de vakantieschool en een aantal stellingen over thuis. De resultaten hiervan worden in de onderstaande subparagrafen weergegeven.

De moeilijkheid van taal en rekenen

In de vragenlijst hebben de kinderen aangegeven of ze taal (lezen en schrijven) en rekenen niet zo moeilijk, een beetje moeilijk of moeilijk vinden. De meerderheid (56%) vindt taal niet zo moeilijk en ook rekenen vindt 53% niet zo moeilijk.

Van de kinderen van school C vindt 11% taal moeilijk en 11% rekenen moeilijk. Bij school D vindt niemand taal moeilijk, 15% vindt rekenen moeilijk. Bij school A vindt 10% van de kinderen taal moeilijk en 10% rekenen moeilijk. Geen van de kinderen van school B vindt taal moeilijk en 5% vindt rekenen moeilijk.

De lessen

De volgende serie stellingen had als onderwerp hoe leuk de kinderen verschillende activiteiten en lessen in de vakantieschool vinden, in tabel 1.5 staan de stellingen en het percentage kinderen per school dat voor "leuk" koos in plaats van voor "gaat wel" of "niet zo".

Tabel 1.5 De lessen in de vakantieschool

	School A	School B	School C	School D
	% Leuk	% Leuk	% Leuk	% Leuk
Hoe leuk vind je taal in de vakantieschool?	45%	50%	56%	60%
Hoe leuk vind je rekenen in de vakantieschool?	71%	60%	67%	50%
Hoe leuk vind je de uitstapjes van de vakantieschool?	94%	84%	100%	80%
Hoe leuk vind je de andere vakken?	57%	60%	89%	75%

Taal en rekenen vindt de meerderheid van de kinderen leuk. Op school D, school A en school B vinden nog iets meer kinderen rekenen leuker dan taal, bij school A is het verschil het grootst: 45% vindt taal leuk, terwijl 71% rekenen leuk vindt. Bij school D is het andersom, daar vinden meer kinderen taal leuker dan rekenen. Verder vinden de jongere kinderen (8-9 jaar)

taal en rekenen allebei significant leuker dan de oudere kinderen: 68% van hen vindt taal in de vakantieschool leuk en 82% vindt rekenen leuk.

Over de uitstapjes zijn bij elke school in verhouding tot de andere stellingen de meeste kinderen enthousiast, van 80% bij school D tot 100% bij school C, maar ook de andere vakken vindt de meerderheid van de kinderen leuk, van 57% bij school A tot 89% bij school C.

De groep

De kinderen kregen vervolgens zes stellingen voorgelegd over hun ervaringen met de groep in de vakantieschool. In tabel 1.6 staan de stellingen en per school welk percentage van de kinderen positief heeft geantwoord.

Tabel 1.6 De groep op de vakantieschool

	School A	School B	School C	School D
	% Ja	% Ja	% Ja	% Ja
Is het leuk met de kinderen aan je tafeltje?	81%	80%	100%	50%
Zou je liever op een andere plek willen zitten?	29%	15%	0%	35%
Zijn de jongens in de klas aardig?	58%	60%	78%	79%
Zijn de meisjes in de klas aardig?	81%	50%	89%	65%
Heb je veel vriendjes of vriendinnetjes in de vakantieschool?	61%	85%	100%	65%
Vind je de meester of juf aardig?	94%	95%	89%	80%

Van alle kinderen vindt 75% het leuk met de kinderen aan hun tafeltje. Er is een significant verschil tussen de scholen: bij school C is dit 100%, en geen van de kinderen daar zou liever op een andere plek zitten. Bij school D vindt slechts de helft het leuk met de kinderen aan hun tafeltje, 35% zou liever op een andere plek zitten. Bij school A vindt 81% het leuk met de kinderen aan hun tafeltje, maar toch zou 29% liever op een andere plek zitten. Bij school B vindt 80% het leuk, 15% zou liever op een andere plek zitten.

Zowel de jongens als de meisjes worden door de meerderheid van de kinderen aardig gevonden. Daarnaast vinden jongens significant de jongens aardiger en meisjes significant de meisjes aardiger. Op school C zijn de kinderen het meest positief over elkaar en iedereen zegt daar veel vriendjes en vriendinnetjes in de vakantieschool te hebben.

Ook de meester of juf wordt op elke school door de meeste kinderen aardig gevonden.

Het effect

De stellingen over het effect van de vakantieschool zijn gemiddeld positief beantwoord: 75% van alle kinderen zegt veel te leren op de vakantieschool, op school B zijn ze hierover het meest positief. In tabel 1.7 staan de stellingen en het percentage kinderen dat hierop "Ja" heeft geantwoord per school.

Tabel 1.7 Het effect van de vakantieschool

	School A	School B	School C	School D
	% Ja	% Ja	% Ja	% Ja
Vind je dat je veel leert in de vakantieschool?	74%	85%	78%	65%
Denk je dat je beter bent geworden in taal?	52%	70%	56%	50%
Denk je dat je beter bent geworden in rekenen?	48%	90%	78%	55%
Denk je dat je hogere cijfers zult halen voor taal?	74%	60%	44%	65%
Denk je dat je hogere cijfers zult halen voor rekenen?	65%	60%	78%	70%
Kan de meester/juf goed uitleggen?	90%	100%	89%	85%

Op school C denkt 78% van de kinderen in rekenen vooruit te zijn gegaan, terwijl bij taal 56% denkt beter te zijn geworden. Bij school D en bij school A denkt ongeveer de helft van de kinderen beter te zijn geworden in taal en rekenen, maar tussen de 65% en 74% denkt volgend jaar hogere cijfers te halen voor taal en rekenen. Op school B zijn de kinderen het meest positief over hun vooruitgang: 70% denkt beter te zijn geworden in taal en 90% in rekenen. Over de cijfers zijn ze voorzichtiger, 60% denkt hogere cijfers voor taal en rekenen te gaan halen. De kinderen in de leeftijdsgroep 8-9 jaar zijn significant positiever over de verbetering in rekenen: 79% denkt door de vakantieschool beter te worden in rekenen terwijl van de kinderen in de leeftijdsgroep 10-12 jaar; de helft denkt beter te worden in rekenen door de vakantieschool.

Thuis

In tabel 1.8 staan de stellingen over thuis en het percentage kinderen per school dat hierop positief heeft geantwoord. 39% van de kinderen leest wel eens een boek thuis, op school C zijn dit er het minst: 22%. Computerspelletjes worden door 51% van de kinderen thuis gespeeld, ook dit zijn er op school C minder: 33%. 40% van alle kinderen gebruikt thuis de computer voor schoolwerk, terwijl 81% wel eens internet gebruikt thuis.

Tabel 1.8	Thuis	School A	School B	School C	School D
		% Ja	% Ja	% Ja	% Ja
	Lees je thuis wel eens een boek?	39%	50%	22%	35%
	Speel je thuis computerspelletjes?	55%	50%	33%	55%
	Gebruik je thuis de computer voor schoolwerk?	42%	40%	44%	35%
	Gebruik je thuis weleens internet?	81%	85%	78%	80%
	Praat je met je ouders over de vakantieschool?	68%	90%	67%	50%
	Helpen je ouders je met je schoolwerk?	42%	80%	33%	50%
	Helpen je ouders mee op school?	40%	35%	13%	30%
	Zit je op een sportclub?	29%	45%	33%	35%

Er zijn significante verschillen tussen de scholen gevonden op de drie stellingen over de betrokkenheid van ouders: Op de stelling "Praat je met de ouder over de vakantieschool?" antwoorden de leerlingen van school B het vaakst ja (90%), terwijl dit op school D 50% is. Op de vraag "Helpen je ouders je met je schoolwerk?" antwoorden de leerlingen van school B eveneens vaker ja (80%) en de leerlingen van school C het minst (33%). Tot slot helpen de ouders van de leerlingen van school C volgens de kinderen het minst mee op school (13%), en op school A relatief het meest (40%). Weinig kinderen zitten actief op een sportclub.

5.2 Effect sociaal emotionele ontwikkeling

Vaak wordt door leerkrachten aangegeven dat kinderen na de vakantieschool 'beter in hun vel' zitten dan er voor. Een sterker gevoel van eigenwaarde en competentie kan er toe bijdragen dat leerlingen beter presteren op school. Daarom is het ook belangrijk om te kijken of er door de vakantieschool een verandering heeft plaatsgevonden op dat vlak.

De vragenlijst kon door de leerlingen op de computer worden ingevuld, de schalen komen overeen met de CBSK schalen die wij eerder (in 2012) gebruikt hebben. Deze toets is ingevuld door 61 leerlingen van groep 5 t/m 8 die hebben meegedaan aan het vakantieschoolprogramma van de verschillende scholen. Het is een

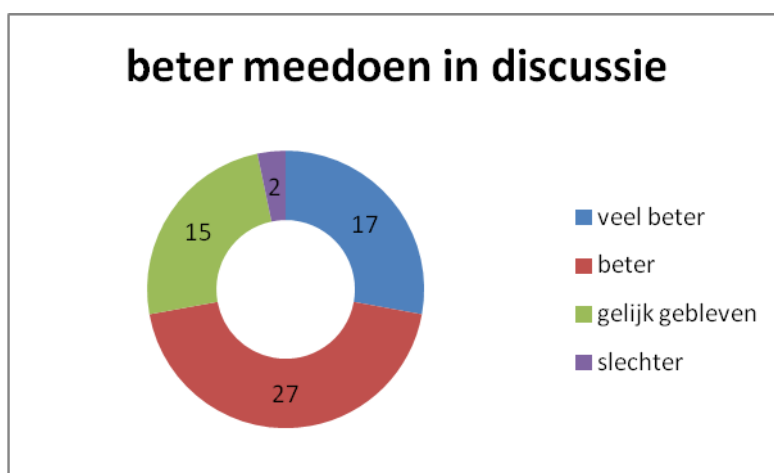
zelfbeoordelinginstrument en geeft zicht op wat de leerlingen zelf vinden van hun ontwikkeling tijdens de vakantieschool. We kunnen geen vergelijking maken met de leerlingen die niet aan de vakantieschool hebben meegedaan. Over het algemeen vinden de leerlingen dat het beter met ze gaat na de vakantieschool.

Hieronder een overzicht van de vragen en antwoorden (het aantal leerlingen dat vindt dat ze vooruitgegaan zijn, gelijk zijn gebleven of achteruit zijn gegaan).

Tabel 1.9 Hoe gaat die nu na de vakantieschool?

N=61 (aantal)	veel beter	beter	hetzelfde	slechter
1. Meepraten in een discussie	17	27	15	2
2. Me concentreren op waar ik mee bezig ben	25	19	15	2
3. Een vraag stellen als ik iets wil weten	21	27	13	
4. Voor mezelf opkomen	24	15	21	1
5. Moeite doen om iets te bereiken	15	29	14	3
6. Doorzetten, ook als ik iets moeilijk vind	16	31	11	3
7. Samen met andere kinderen aan een opdracht werken	23	26	11	1
8. Opletten als er iets wordt uitgelegd	14	26	19	2
9. Luisteren naar de ideeën van andere kinderen	19	25	15	2
10. Vertellen waar ik goed in ben	26	18	17	
11. Het leuk vinden om iets nieuws te leren	26	23	10	2
12. Andere kinderen helpen	26	22	13	
13. Mijn best doen om iets te snappen	24	26	10	1
14. Zelf bedenken hoe ik een opdracht moet aanpakken	21	19	18	3
15. Hulp vragen als ik iets niet begrijp	19	25	14	3
16. Mijn eigen mening zeggen	24	25	12	
17. Zelfstandig werken	23	28	8	2
18. Mijn ideeën vertellen aan andere kinderen	18	27	15	1
19. Opdrachten helemaal afmaken	24	18	17	2
20. Nieuwe vrienden maken	25	20	14	2

Van de 61 leerlingen vinden 44 leerlingen dat zij na de vakantieschool beter mee kunnen doen met een discussie, dit wijst op een toename van zelfvertrouwen en taalvaardigheid. 15 leerlingen vinden dat het gelijk is gebleven en twee leerlingen vinden dat ze het nu minder goed kunnen.

Tabel 1.10 Meedoen in discussie vergelijking scholen

	veel beter	beter	gelijk	slechter	aantal leerlingen
School A	38%	41%	16%	6%	32
School B	-	-	-	-	-
School C	22%	44%	33%		9
School D1	10%	60%	30%		10
School D2	20%	40%	40%		10

De vergelijking tussen de scholen is in percentages weergegeven, aandachtspunt is dat het aantal leerlingen per school dat de vragenlijst heeft ingevuld sterk verschilt. Van school B hebben we geen resultaten. Als we de scholen op dit punt vergelijken zien we het volgende:

Met name leerlingen van school A vinden dat zij veel beter zijn geworden in 'meedoen tijdens een discussie'. Bij de overige scholen vindt eenderde van leerlingen dat zij 'gelijk gebleven' zijn; de rest vindt zich (veel) beter geworden. Op geen van de scholen is achteruitgang geconstateerd.

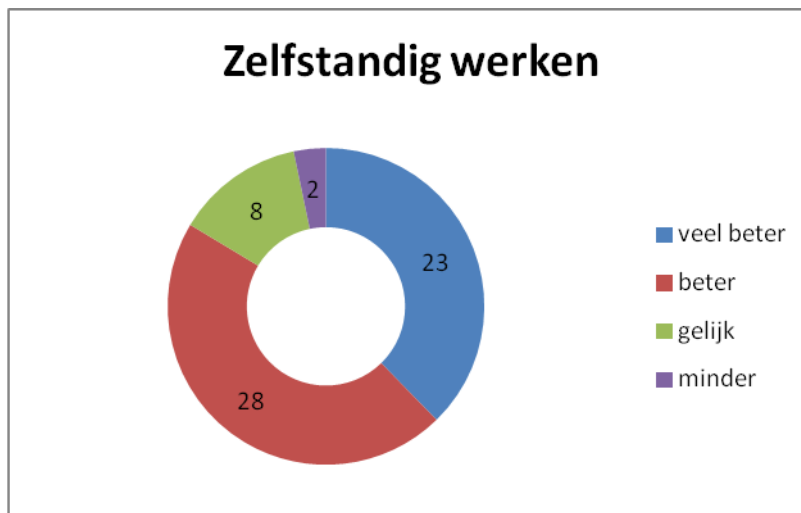
Hulp vragen als ik iets niet begrijp

Vragen stellen is van groot belang als je iets wilt leren, daarom is het goed te zien dat 44 van de 61 leerlingen vinden dat ze (veel) beter in geworden zijn in het vragen van hulp, voor 14 leerlingen heeft de vakantieschool geen verschil gemaakt en 3 leerlingen vinden zelfs dat ze er op achteruit gegaan zijn. Leerlingen die eerder hulp vragen als ze iets niet begrijpen komen sneller vooruit in hun ontwikkeling. Wellicht heeft het feit dat ze na de vakantieschool vinden dat ze beter geworden zijn in het vragen van hulp er mee te maken dat tijdens de vakantieschool er meer individuele aandacht is voor de leerling.

Tabel 1.11 Hulp vragen als ik iets niet begrijp vergelijking scholen

	veel beter	beter	gelijk	slechter	aantal leerlingen
School A	44%	34%	19%	3%	32
School B	-	-	-	-	-
School C	44%	33%	22%		9
School D1		70%	20%	10%	10
School D2	10%	40%	40%	10%	10

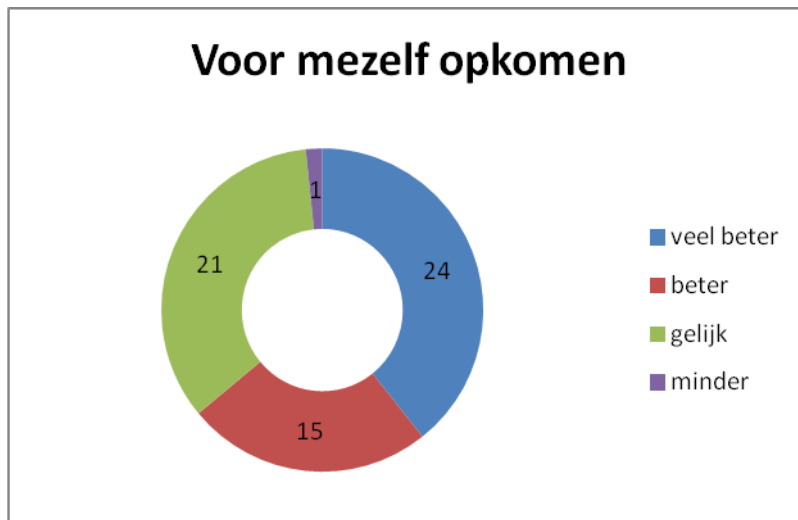
Zelfstandig kunnen werken is naar de mening van de meeste leerlingen verbeterd. 51 van de 61 leerlingen vinden dat ze daar (veel) beter in geworden zijn, 8 leerlingen ervaren geen verschil en 2 leerlingen vinden dat ze na de vakantieschool minder goed zelfstandig kunnen werken. Waarschijnlijk is het meer individueel aan het werk zijn en minder klassikaal er de oorzaak van dat de meeste leerlingen ervaren hebben dat ze goed zelfstandig kunnen werken. Het gevoel beter zelfstandig te kunnen werken kan er zeker ook toe bijdragen dat leraren zien dat hun leerlingen 'beter in hun vel zitten'.

Tabel 1.12 Zelfstandig werken vergelijking scholen

	veel beter	beter	gelijk	slechter	aantal leerlingen
School A	44%	44%	9%	3%	32
School B	-	-	-	-	-
School C	22%	78%			9
School D1	20%	40%	30%	10%	10
School D2	50%	30%	20%		10

Op de vraag of ze nu na de vakantieschool beter kunnen opkomen voor zichzelf geven 24 van de 61 leerlingen als antwoord dat ze dat nu *veel* beter kunnen, 15 leerlingen vinden dat ze er beter in geworden zijn, 21 leerlingen ervaren geen verschil en 1 leerling vindt dat hij of zij het nu minder goed kan. Tijdens de vakantieschool worden leerlingen op een andere manier met elkaar geconfronteerd; de groepen lopen door elkaar, er wordt niet alleen gewerkt maar ook zijn er uitstapjes en is de sfeer losser dan tijdens de reguliere lessen. Dit maakt dat kinderen ook andere kanten van zichzelf kunnen ontdekken en misschien ook gedrag durven laten zien waar ze anders voorzichtig mee zijn. Deze ervaring kan er voor zorgen dat ze zich na afloop van de vakantieschool sterker voelen en meer in staat om voor zichzelf op te komen.

Wanneer we het gemiddelde van alle vragen tezamen nemen zien we dat het grootste deel (74%) van de leerlingen met een positief gevoel terugkijkt op de vakantieschool: 39% vindt dat ze beter geworden zijn en 35% van de leerlingen vindt dat ze zelfs *veel* beter geworden zijn op de gebieden die in de vragen genoemd worden. Voor 23% heeft de vakantieschool geen verschil gemaakt en 3% vindt dat ze er minder goed in zijn geworden. Dit zijn overigens *niet* bij elke vraag steeds dezelfde leerlingen.

Tabel 1.13 Voor mezelf opkomen vergelijking scholen

	veel beter	beter	gelijk	slechter	aantal leerlingen
School A	41%	31%	25%	3%	32
School B	-	-	-	-	-
School C	44%	11%	45%		9
School D1	20%	20%	60%		10
School D2	50%	20%	30%		10

Ook al gaat het maar om één meting en kunnen we de uitkomst niet vergelijken met leerlingen die niet hebben meegedaan aan de vakantieschool, is de conclusie gerechtvaardigd dat het merendeel van de leerlingen er met een positief gevoel op terugkijkt en vindt dat ze er iets aan hebben gehad op sociaal en emotioneel vlak. Ze voelen zich over het algemeen inderdaad beter toegerust om op school goed te kunnen werken.

6 Resultaten leerprestaties

6.1 Toetsresultaten alle leerlingen

Twee scholen hebben voor het vakantiescholentraject hun CITO-toetsgegevens naar de Toetsservice geëxporteerd. Daarbij ging het om de eindtoetsgegevens van 2012-2013 en de begin/medio-gegevens van 2013-2014 van in principe alle leerjaren (met uitzondering van leerjaar 8).

Aangezien vergelijkingen tussen eind- van het ene schooljaar en mediogegevens van het volgende schooljaar mogelijk moeten zijn (ook op individueel niveau), zijn in de uiteindelijk samengestelde dataset alleen de gegevens opgenomen, die aan de volgende voorwaarden voldoen:

- per leerling per domein per afnameperiode één toetsresultaat.
- alleen de toetsresultaten van leerlingen als een leerling in *beide afnameperiodes* een score heeft voor het betreffende *domein*.

Van de volgende toetsdomeinen zijn de gegevens opgenomen (voor zover aanwezig in de exports van de scholen):

- Woordenschat (incl. Taal voor Kleuters groep 2);
- Spelling;
- Technisch lezen: Drie-Minuten-Toets (DMT);
- Begrijpend lezen;
- Rekenen en Wiskunde (incl. Rekenen voor Kleuters groep 2).

Naast toetsgegevens (*vaardigheidsscores*, *-niveaus* en *t-scores*) zijn ook het leerlinggewicht en wel/geen deelname aan vakantieschool in het databestand opgenomen. De analyses zijn vervolgens op deze dataset uitgevoerd.

Vaardigheidsscore

Om te kunnen bepalen wat het niveau is van een leerling wordt de toetsscore omgezet in een zogenaamde vaardigheidsscore oftewel een score op een onderliggende vaardigheidsschaal. Hoe hoger de vaardigheidsscore, des te hoger de vaardigheid van de leerling is. De vaardigheidsschaal maakt het mogelijk om zowel de resultaten van een leerling op verschillende toetsmomenten met elkaar vergelijken als de resultaten van leerlingen in dezelfde groep. De vaardigheidsscores tussen verschillende leergebieden, zoals rekenen-wiskunde en spelling, zijn niet te vergelijken. De verschillende toetsen meten namelijk andere vaardigheden. Daarom heeft Cito voor elke toets een andere vaardigheidsschaal ontwikkeld. Vergelijk dit bijvoorbeeld met lengte en gewicht: voor het ene wordt de meter gehanteerd, voor het andere is de gram de meeteenheid. Deze verschillende vaardigheidsschalen maken het voor het onderwijs soms lastig om te communiceren over de vaardigheidsscore. Immers, een vaardigheidsscore van 54 bij rekenen-wiskunde betekent iets anders dan 54 bij begrijpend lezen. Een van de manieren waarop Cito het mogelijk maakt om toetsresultaten toch goed te kunnen interpreteren zijn de zogenaamde vaardigheidsniveaus.

Vaardigheidsniveau

Cito hanteert bij het omzetten van de toetsresultaten twee indelingen in zogenaamde vaardigheidsniveaus:

- indeling A tot en met E en
- indeling I tot en met V.

Schematisch ziet dat er als volgt uit:

I – V		A – E	
20% hoogst scorende leerlingen	I 20%	A 25%	25% hoogst scorende leerlingen
20% boven het landelijk gemiddelde	II 20%	B 25%	25% ruim boven tot net boven het landelijk gemiddelde
20% landelijk gemiddeld	III 20%	C 25%	25% net tot ruim onder het landelijk gemiddeld
20% onder het landelijk gemiddelde	IV 20%	D 15%	15% ruim onder het landelijk gemiddeld
20% laagst scorende leerlingen	V 20%	E 10%	10% laagst scorende leerlingen

T-score

De vaardigheidsscores, resultaten op de Cito-toetsen, zijn omgezet in gestandaardiseerde t-scores, waarbij het landelijk gemiddelde 50 en de standaarddeviatie 10 is. Hiervoor is het landelijk gemiddelde en de standaarddeviatie van de toetsen gebruikt, op basis van de landelijke normering van het Cito.

In het algemeen scoort 2/3 van de leerlingen tussen de 40 en 60. Een score onder de 40 is bijzonder laag, een score boven de 60 is bijzonder hoog. Bij analyses van grote groepen wordt een verschil van twee of meer punten als betekenisvol geïnterpreteerd.

6.2 Resultaten per domein

Aangezien de resultaten door alle leerjaren heen lopen, maken we bij de analyses geen gebruik van de vaardigheidsscores, maar is het wel mogelijk om de vaardigheidsniveaus (A tot en met E) en t-scores te gebruiken.

In de eerste tabel zijn de aantallen leerlingen (dus leerlingen met een eindtoets- en een middendoetsscore) per domein en vakantieschool ja/nee opgenomen.

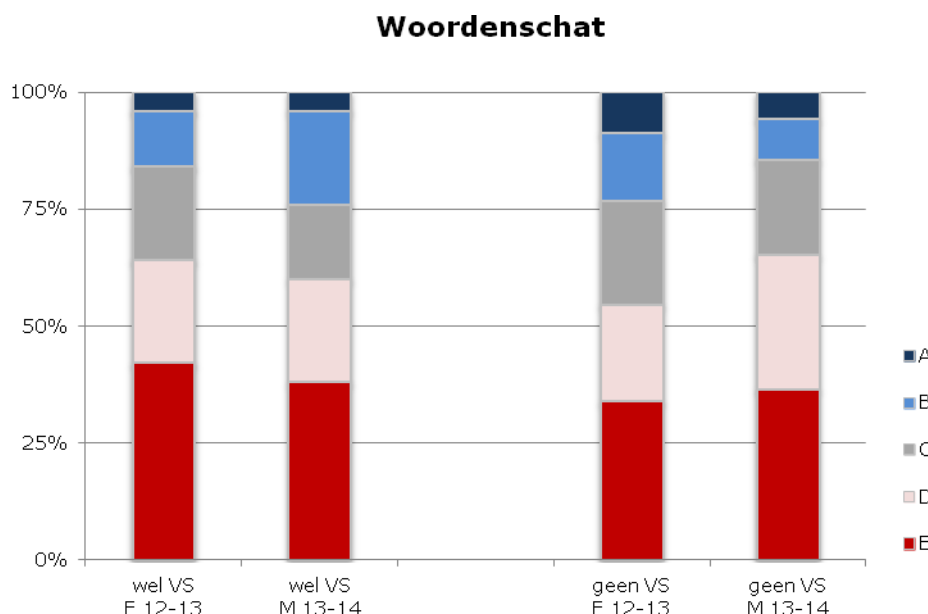
Tabel 6.1 Aantallen leerlingen per domein en vakantieschool ja/nee

	totaal	wel	geen
domein	<i>aantal</i>	<i>aantal</i>	<i>aantal</i>
Woordenschat	417	50	367
Spelling	372	46	326
Technisch lezen	470	61	409
Begrijpend lezen	232	38	194
Rekenen	483	56	427
totaal	1.974	251	1.723

Bij de resultaten per domein zijn voor elk domein eerst de resultaten voor de leerlingen over de niveaus in een grafiek weergegeven: de resultaten voor de leerlingen die wel/geen vakantieschool hebben gevolgd en van zowel de eerste meting (E 12-13) als de tweede meting (M 13-14). Daarna is een tabel opgenomen met deze resultaten en de resultaten voor alle leerlingen: in deze tabel zijn naast de percentageverdeling over de niveaus A tot en met E ook de gemiddelde t-scores opgenomen.

Tenslotte hebben we gekeken naar wel/geen vooruitgang per *individuele* leerling. Hiervoor is per domein een verschil – t-score berekend op basis van beide metingen van een leerling. Er wordt in aantallen en percentages aangegeven wat de resultaten zijn: hoeveel leerlingen hebben bij de tweede meting een hogere score, hoeveel leerlingen een lagere en voor hoeveel leerlingen geldt dat de score gelijk is gebleven. Ook hier wordt een onderverdeling naar wel/geen vakantieschoolbezoeker gemaakt.

6.3 Woordenschat

Figuur 6.1 Resultaten Woordenschat vakantieschool ja/nee

In de tabel zijn de resultaten totaal en onderverdeeld naar deelname vakantieschool ja/nee opgenomen.

Tabel 6.2a Resultaten Woordenschat vakantieschool ja/nee

	<i>totaal</i>			<i>wel</i>			<i>geen</i>	
<i>niveau</i>	E 12-13	M 13-14		E 12-13	M 13-14		E 12-13	M 13-14
A	8%	6%		4%	4%		9%	6%
B	14%	10%		12%	20%		14%	9%
C	22%	20%		20%	16%		22%	20%
D	21%	28%		22%	22%		21%	29%
E	35%	37%		42%	38%		34%	37%
<i>t-score</i> ⁴	42	40		41	41		43	40

Bij woordenschat totaal zien we bij de gemiddelde t-scores een lager gemiddelde bij de meting van 2013-2014 dan bij de meting daarvoor, dat komt door de leerlingen die *niet* naar de vakantieschool zijn gegaan. Voor de leerlingen met vakantieschool is de score namelijk gelijk gebleven.

In tabel 6.2b. zijn de individuele resultaten opgenomen: bij hoeveel leerlingen zijn er positieve, negatieve of geen verschillen tussen de metingen? En maakt het dan uit of een leerling naar de vakantieschool is geweest?

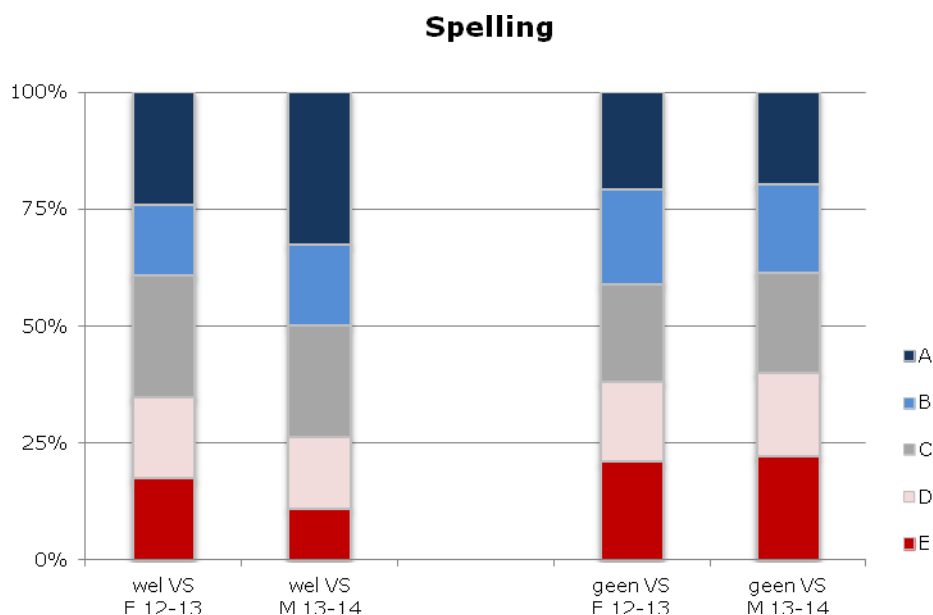
Tabel 6.2b Woordenschat: verschillen tussen de metingen

	<i>totaal</i>			<i>wel</i>			<i>geen</i>	
<i>verschil</i>	aantal	%		aantal	%		aantal	%
negatief	222	53%		21	42%		201	55%
geen	25	6%		6	12%		19	5%
positief	170	41%		23	46%		147	40%

Voor woordenschat geldt dat leerlingen die de vakantieschool hebben bezocht relatief vaker een positief resultaat hebben dan de leerlingen die dat niet hebben gedaan (46% versus 40%). Voor ruim de helft (55%) van de leerlingen die geen vakantieschool hebben bezocht geldt een negatief verschil, terwijl dat bij de vakantieschoolgangers op 42% ligt.

⁴ gemiddelde t-score

6.4 Spelling

Figuur 6.2 Resultaten Spelling vakantieschool ja/nee

Tabel 6.3a Resultaten Spelling vakantieschool ja/nee

	<i>totaal</i>			<i>wel</i>			<i>geen</i>	
<i>niveau</i>	E 12-13	M 13-14		E 12-13	M 13-14		E 12-13	M 13-14
A	21%	21%		24%	33%		21%	20%
B	20%	19%		15%	17%		20%	19%
C	22%	22%		26%	24%		21%	22%
D	17%	18%		17%	15%		17%	18%
E	20%	21%		17%	11%		21%	22%
<i>t-score</i> ⁵	47	47		49	51		47	47

Bij onderdeel spelling zien we dat bij de totale groep is de gemiddelde score voor beide metingen gelijk, dat is ook het geval bij de scores van de leerlingen die niet naar een vakantieschool zijn geweest, terwijl de leerlingen met vakantieschool bij de tweede meting een *gemiddeld hogere score* hebben behaald.

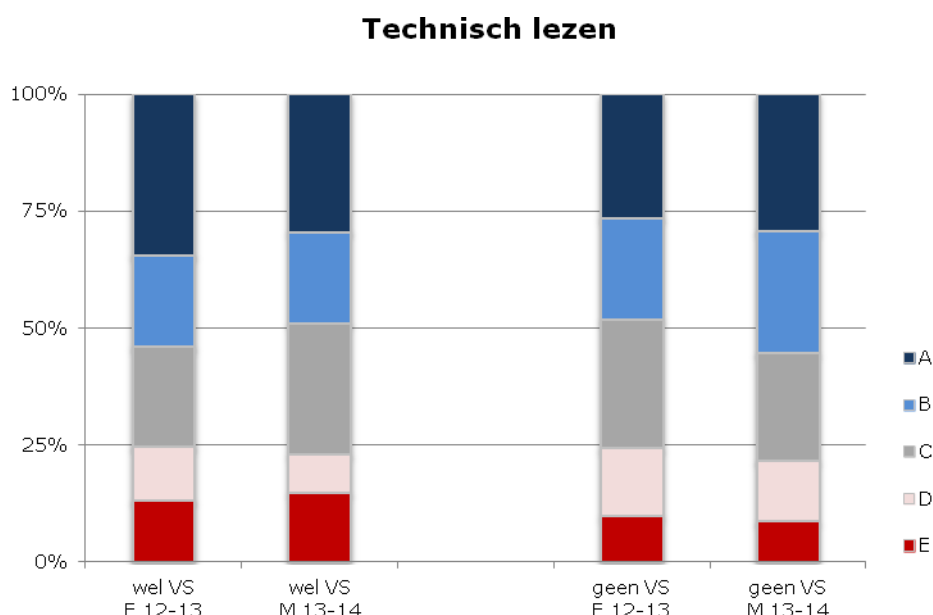
Tabel 6.3b Spelling: verschillen tussen de metingen

	<i>totaal</i>			<i>wel</i>			<i>geen</i>	
<i>verschil</i>	aantal	%		aantal	%		aantal	%
negatief	193	52%		17	37%		176	54%
geen	22	65%		4	9%		18	6%
positief	157	42%		25	54%		132	40%

⁵ gemiddelde t-score

Bij spelling geldt, net zoals bij woordenschat, dat individuele leerlingen die de vakantieschool hebben bezocht relatief vaker een positief resultaat hebben dan de leerlingen die dat niet hebben gedaan. Ook hier zien we dat ruim de helft (54%) van de leerlingen die geen vakantieschool hebben bezocht een negatief verschil geldt, terwijl dat bij de vakantieschoolgangers een stuk lager ligt, namelijk 37%.

6.5 Technisch lezen

Figuur 6.3 Resultaten Technisch lezen vakantieschool ja/nee

Tabel 6.4a Resultaten Technisch lezen vakantieschool ja/nee

	<i>totaal</i>			<i>wel</i>			<i>geen</i>	
<i>niveau</i>	E 12-13	M 13-14		E 12-13	M 13-14		E 12-13	M 13-14
A	27%	29%		34%	30%		26%	29%
B	22%	25%		20%	20%		22%	26%
C	27%	24%		21%	28%		28%	23%
D	14%	12%		12%	8%		14%	13%
E	10%	9%		13%	15%		10%	9%
<i>t-score</i> ⁶	50	51		51	50		50	51

Kijken we vervolgens naar de gemiddelde t-scores, dan zien we bij de totale groep een licht⁷ positief verschil tussen de eindmeting 2012-2013 en de daaropvolgende middenmeting van 2013-2014. Voor de vakantieschoolleerlingen geldt een licht negatief verschil, terwijl voor de leerlingen die geen vakantieschool hebben bezocht er juist een licht positief verschil is.

⁶ gemiddelde t-score

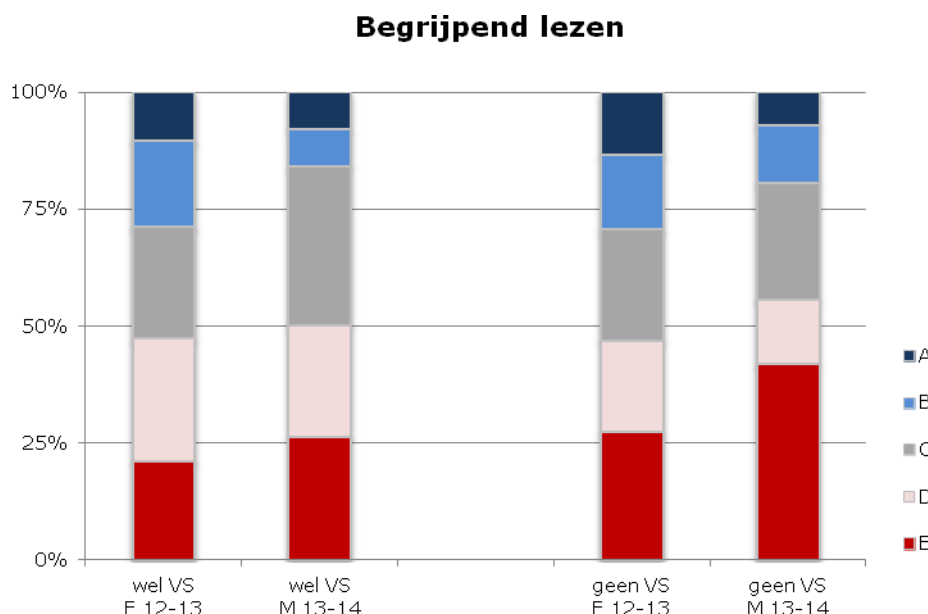
⁷ één punt verschil kan nog toe te wijzen zijn aan afrondingsverschillen

Tabel 6.4b Technisch lezen: verschillen tussen de metingen

	<i>totaal</i>			<i>wel</i>			<i>geen</i>	
<i>verschil</i>	aantal	%		aantal	%		aantal	%
negatief	177	38%		28	46%		149	36%
geen	41	9%		5	8%		36	9%
positief	252	54%		28	46%		224	55%

Bij technisch lezen zien we het omgekeerde van wat we bij woordenschat en spelling zagen. Leerlingen die de vakantieschool hebben bezocht hebben relatief vaker een negatief resultaat (46% t.o.v. 36%). Ruim de helft (55%) van de leerlingen die geen vakantieschool hebben bezocht heeft een positief verschil, voor de leerlingen die naar een vakantieschool gingen is dit een stuk lager, namelijk 46%.

6.6 Begrijpend lezen

Figuur 6.4 Resultaten Begrijpend vakantieschool ja/nee

In de volgende tabel zijn de resultaten ook gesplitst naar wel of geen deelname aan de vakantieschool.

Tabel 6.5a Resultaten Begrijpend lezen vakantieschool ja/nee

	<i>totaal</i>			<i>wel</i>			<i>geen</i>	
<i>niveaus</i>	E 12-13	M 13-14		E 12-13	M 13-14		E 12-13	M 13-14
A	13%	7%		11%	8%		13%	7%
B	16%	12%		18%	8%		16%	12%
C	24%	26%		24%	34%		24%	25%
D	21%	16%		26%	24%		20%	14%
E	26%	39%		21%	26%		27%	42%
<i>t-score</i> ⁸	45	41		44	42		45	41

Begrijpend lezen levert bij de totale groep een negatief verschil op tussen de eindmeting 2012-2013 en de daaropvolgende middenmeting van 2013-2014. Voor de vakantieschoolleerlingen geldt dat in minder mate. Voor de leerlingen die niet naar de vakantieschool zijn geweest is het verschil groter.

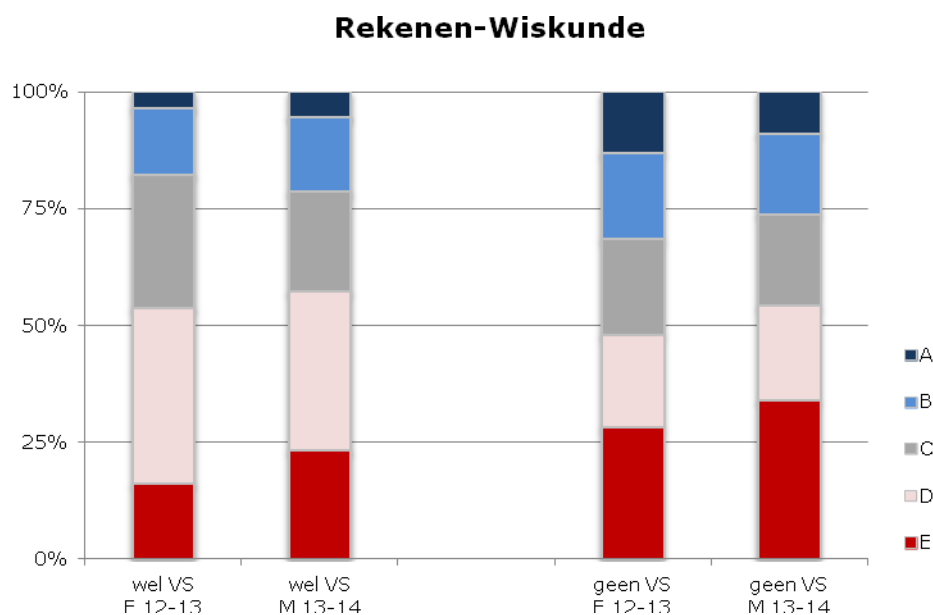
Tabel 6.5b Begrijpend lezen: verschillen tussen de metingen

	<i>totaal</i>			<i>wel</i>			<i>geen</i>	
<i>verschil</i>	aantal	%		aantal	%		aantal	%
negatief	145	63%		23	61%		122	63%
geen	9	4%		1	3%		8	4%
positief	78	34%		14	37%		64	33%

Hoe zien de verschillen tussen de metingen bij begrijpend lezen eruit? Opvallend is dat van zowel de leerlingen die de vakantieschool hebben bezocht als die dat niet hebben gedaan een hoog percentage een lagere t-score op de tweede meting heeft gehaald (respectievelijk 61% en 63%). Bij beide groepen leerlingen heeft nog geen 40% een positief verschil.

⁸ gemiddelde t-score

6.7 Rekenen-Wiskunde

Figuur 6.5 Resultaten Rekenen-Wiskunde vakantieschool ja/nee

Tabel 6.6a Resultaten Rekenen-Wiskunde vakantieschool ja/nee

	<i>totaal</i>			<i>wel</i>			<i>geen</i>	
<i>niveau</i>	E 12-13	M 13-14		E 12-13	M 13-14		E 12-13	M 13-14
A	12%	9%		4%	5%		13%	9%
B	18%	17%		14%	16%		19%	17%
C	21%	20%		29%	21%		20%	20%
D	22%	22%		38%	34%		20%	20%
E	27%	33%		16%	23%		28%	34%
<i>t-score</i> ⁹	44	42		43	42		44	42

Bij rekenen zijn de gemiddelde t-scores tussen de beide metingen negatief. Voor de vakantieschoolleerlingen is dat verschil zeer klein, voor de leerlingen zonder vakantieschoolbezoek weer iets groter.

Tabel 6.6b Rekenen-Wiskunde: verschillen tussen de metingen

	<i>totaal</i>			<i>wel</i>			<i>geen</i>	
<i>verschil</i>	aantal	%		aantal	%		aantal	%
negatief	287	59%		26	46%		261	61%
geen	27	6%		7	13%		20	5%
positief	169	35%		23	41%		146	34%

⁹ gemiddelde t-score

Bij rekenen-wiskunde hebben de leerlingen die de vakantieschool hebben bezocht relatief vaker een positieve verschilscore dan de leerlingen die niet naar de vakantieschool zijn gegaan (41% t.o.v. 34%). Voor ruim 60% van de leerlingen, die geen vakantieschool hebben bezocht, heeft dit bij rekenen-wiskunde een negatief verschil opgeleverd, terwijl voor de leerlingen die naar een vakantieschool gingen dit percentage lager ligt, namelijk op 46%.

6.8 Voorbeeld toetsresultaten vakantieschool

Van één school zijn van de beide metingen (eindmeting 2012-2013 en middenmeting 2013-2014) ook de toetsboekjes van de leerlingen ontvangen om foutenanalyses te kunnen maken. Al deze itemgegevens zijn in twee bestanden ingevoerd, vervolgens geordend, enkele bewerkingen uitgevoerd waarna door de Toetsservice de foutenanalyses konden worden gemaakt.

Van de leerlingen van deze school zijn meer gegevens bekend, zoals aanwezigheid/absentie gedurende de vakantieschoolperiode en waar tijdens de vakantieschool op is ingezet (domein).

Uit deze gegevens is een aantal leerlingen geselecteerd om dieper op hun resultaten in te kunnen zoomen. Op de volgende punten heeft eerste selectie plaats gevonden:

- Leerlingen zaten in 2012-2013 in groep 3 of hoger.
- Leerlingen zijn 5 dagen naar de vakantieschool geweest.
- Doelen waar tijdens de vakantieschool op is ingezet zijn zoveel mogelijk concreet en meetbaar.
- Leerlingen waarvan toetsgegevens (van twee metingen) aan te koppelen zijn.

Uitkomsten

Tabel 6.7 Leerjaar en domein (twee metingen) op itemniveau

leerjaar (in 12-13)	domein				
	woordenschat	spelling	technisch lezen (AVI)	begrijpend lezen	rekenen
3	X	X	X		X
4	X	X	X		X
5	X	X	X		X

In de appendix is hiervan een uitgebreid verslag opgenomen. In deze hoofdstekst beperken we ons tot de uitkomsten van deze analyses.

- Leerling 1 is in spelling vooruitgegaan, dit zou niet zichtbaar zijn wanneer de resultaten niet zo verfijnd zouden waren geanalyseerd.
- Leerling 2 is het niveau van technisch lezen gelijk gebleven, maar te zien is dat deze leerling toch iets vooruit is gegaan. Van een gemiddeld niveau naar een ½ jaar vooruit in de volgende groep (in het midden van groep 4 op eindniveau groep 4).
- Leerling 3 is met spelling en woordenschat opgeschoven van zwak naar gemiddeld niveau. Bij het automatiseren van de tafels is geen verbetering te zien, hier wordt zelfs een lagere score waargenomen.
- Leerlingen 4, 5 en 6 laten een belangrijke groei zien in zowel woordenschat als begrijpend lezen.

We zien in dit voorbeeld dat het nuttig is op individueel niveau te kijken dan alleen naar de niveauscores en/of naar de gemiddelde opbrengst van alle leerlingen. Het beeld wat hier naar voren komt, is niet alleen positief, sommige leerlingen gaan inderdaad behoorlijk vooruit op een bepaald gebied (zoals leerling 4,5 en 6), maar presteren dan soms weer op een ander gebied iets minder.

7 Conclusies en kritische succesfactoren.

7.1 Inleiding

Vakantieschoolprogramma's doen er toe, hoewel effecten vaak moeilijk meetbaar en daarmee bewijsbaar zijn. Toch laten internationale studies zien dat educatieve activiteiten aanbieden in de zomer tot gevolg heeft dat kinderen hun hersenen blijven bezighouden, zo heeft Heyns¹⁰ al in 1978 het verband onderzocht tussen verschillende educatieve zomeractiviteiten en de ontwikkeling van kinderen. Er is een sterke positieve relatie gemeten tussen de groei in de ontwikkeling en de frequentie dat kinderen boeken lezen en naar de bibliotheek gaan in de zomer. Recenter heeft Cooper et al. (2000)¹¹ in zijn rapport laten zien dat de zomerscholen een positief academisch effect hebben op studenten uit middel-lage inkomens gezinnen.

In dit conclusiedeel vergelijken we de vier scholen met elkaar en wordt op de geformuleerde vraagstellingen ingegaan:

1. Welk soort of soorten vakantieschoolprogramma is bepalend voor een positief effect op leerling-niveau?
2. Is er een verbinding van de vakantieschool met andere programma's /interventies in het reguliere schooljaar?
3. Zijn er aanpassingen gedaan op het vakantieschoolprogramma en met welke reden?
4. Wat zijn de ervaringen met en wat is de betekenis van de vakantieschool voor leerlingen, ouders en leerkrachten?
5. Wat is het effect op de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen?
6. Wat is het effect op taal- en rekenvaardigheden die tijdens de vakantieschool zijn uitgevoerd?

7.2 Soorten vakantieschoolprogramma's

We hebben ons de vraag gesteld welke soort of soorten vakantieschoolprogramma bepalend kunnen zijn voor een positief effect op leerling-niveau. Kijkend naar de vier scholen zien we het volgende:

- Van alle scholen lijken de intenties goed, maar is het doel van het vakantieschoolprogramma meestal *opfrissen* en *hersenen activeren*. Twee scholen pakken het "professioneel" aan, school A en B. Bij de twee andere scholen is het meer bedoeld als *goede extra activiteit*, bedoeld om kinderen wat bij te brengen zonder hoge verwachtingen.
- Het lijkt erop dat op de school A een weldoordacht vakantieschoolprogramma in elkaar steekt: leerlingresultaten worden bekeken door de leerkracht (van de vakantieschool); Ook wordt de huidige (reguliere) leerkracht gevraagd naar wat hij/zij van het kind vindt. Deze gegevens worden omgezet in leerdoelen voor de kinderen. De bedoeling is dat leerkrachten daarvan een overkoepelend rapport schrijven en dat op het netwerk plaatsen. Ook al gebeurt dat nog niet systematisch, op deze wijze zit er wel structuur in.
- Op school B bestaat het programma tussen 9 en 12 uur uit elke dag taal, rekenen, spelling en lezen (afhankelijk van de groep). Er is nagedacht over de lesstof: een beetje herhaling en

¹⁰ Heyns, B.(1978). *Summer Learning and the effects of schooling*. Orlando, FL: Academic.Press.

¹¹ Cooper, H., Charlton, K., Valentine, J. C., & Muhlenbruck, L. (2000). Making the most of summer school: A meta-analytic and narrative review. *Monographs of the Society for Research Development*, 65(1), 1-118. EJ 630 022.

voorbereiding voor het komende jaar: kinderen die bijv. naar groep 5 gaan, krijgen stof van eind groep 4 en begin groep 5. Men werkt met opgaven uit de eigen methodes. Met extra opdrachten wordt tijdens de vakantieschool een extra verdieping gegeven.

- School C: Het vakantieschoolprogramma is meer *ad hoc* samengesteld. De leerkrachten zijn wel goed voorbereid, maar het programma is vrij algemeen en kinderen worden op hetzelfde niveau getoetst, terwijl zij niet alle hetzelfde niveau bezitten; een voorbeeld: een toets voor leerlingen uit groep 7 wordt ook aan de leerlingen van groep 8 gegeven, want dat is makkelijker te organiseren. Het is dan ook niet opmerkelijk dat de intern begeleider niet zo positief over de vakantieschool is. Naar voren komt namelijk dat werken met individueel moeilijke vragen van kinderen lastig is, maar dit heeft ons inziens veel meer te maken met de invulling en vormgeving van het vakantieschool programma zelf dan met de leerlingen.
- School D1: Zij hebben een gecombineerde vakantieschool met school D2. Beide scholen hebben andere methodieken, dat maakt dat zij zoveel mogelijk neutrale methodes kiezen in hun programma. Het wordt dan ook niet veel meer dan het 'oefenen' van bijv. breuken. Daarnaast laten zij kinderen hun eigen doelen stellen, wat tot gevolg heeft dat kinderen meestal doelen stellen waarin zij al goed zijn. Vorderingen worden niet gedocumenteerd.

Samengevat zit het in tabelvorm als volgt uit:

	Doelgerichtheid organisatie	Inhoud van het programma
School A	+	++
School B	+	+
School C	-/ +	-
School D	-	-

Leerkrachten, ouders en leerlingen

Op die scholen waar men met een thema werkt, benoemen leerkrachten het gegeven dat het goed is om verbanden te leggen tussen de cognitieve vakken en het thema. Zo wordt niet alleen meer kennis vergaard over het thema, maar wordt tevens gewerkt aan nieuwe woorden en rekenvaardigheden. Daarnaast is het geven van *extra* opdrachten, in lijn met de methodiek, goed om leerlingen verdieping aan te kunnen bieden en extra materiaal om mee te oefenen. Bij dit laatste gaat het juist om *aansluiten* bij wat een individuele leerling of groep leerlingen nodig heeft. In de casestudies zagen we hiervan een mooi voorbeeld: er wordt daar gewerkt met een doelenbord. Onderdelen van leervakken zijn opgedeeld in doelen. Leerlingen worden uitgedaagd deze doelen te behalen. Daarbij zijn er drie mogelijkheden: een rood kaartje geeft aan dat de leerling nog meer instructielessen dient te volgen, een groen kaartje dat hij/zij zelfstandig aan oefeningen kan gaan werken en met een blauw kaartje kan de leerling verrijkingsmateriaal krijgen. Op deze wijze hebben leerlingen duidelijk zicht in de onderdelen waaraan zij nog moeten werken en kunnen leerkrachten gericht hun lessen vormgeven.

Deze manier van werken is daar ontstaan in de leertijduitbreiding en past men nu dus toe in het reguliere lesrooster. Men kan dus verbanden leggen tussen de verschillende interventies; leerkrachten noemen daarbij ook dat overleg *van te voren* tussen groepsleerkracht en vakantieschoolleerkracht van belang is en na de vakantie, de terugkoppeling, zodat optimaal geprofiteerd kan worden van hoe leerlingen zich hebben ontwikkeld en gedragen. Dit versterkt ons inzicht dat bij een vakantieschool het essentieel is om te kunnen werken met de *eigen* methodieken die een school al gebruikt en dat maakt een *gecombineerde* vakantieschool, zoals school d1 en d2 minder geschikt.

Ouders zijn altijd positief over de vakantieschool, wat niet automatisch betekent dat zij ook actief participeren. Uit dit onderzoek en uit de casestudies kan opgemaakt worden dat wanneer ouders zien wat hun kind leert en doet op school, zij beter in staat zijn hen ook thuis te kunnen helpen. Dat blijkt ook uit de reacties van de leerlingen: de meesten worden niet

geholpen door de ouders, behalve op school b: de ouderbetrokkenheid is hier dan ook hoog (uit casestudie-onderzoek). Daarnaast biedt het hen de mogelijkheid in contact te komen met andere ouders. Dat laatste kan positief doorwerken in versterking van de sociale samenhang, met name in die buurten van Rotterdam waar dit onder druk staat.

De meeste kinderen komen met een doel naar de vakantieschool. Oudere kinderen komen vooral om wat leren naar de vakantieschool, jongere kinderen vinden de vakantieschool vooral een leuke invulling van de vakantieperiode.

Over de inhoud van de vakantieschool zijn de kinderen enthousiast. Vrijwel alles aan de vakantieschool vinden de kinderen leuk, zolang het leren afgewisseld wordt met voldoende leuke activiteiten. Rekenen en taal vinden de meeste kinderen niet zo moeilijk en de meerderheid vindt de lessen in taal en rekenen op de vakantieschool leuk. De jongere kinderen zijn daarover nog iets enthousiaster dan de oudere kinderen. De uitstapjes zijn verreweg het meest populair onderdeel van het programma. Dat laatste zit bijvoorbeeld niet in het programma van school d1,2, wat terug te zien is in de resultaten van de enquête.

7.3 Effecten op taal- en rekenvaardigheden

Van een tweetal scholen zijn de CITOtoetsgegevens van de eindmeting juni 2013 en de middenmeting februari 2014 op itemniveau met elkaar vergeleken. De uitkomsten laten zien dat leerlingen die de vakantieschool gevolgd hebben *vaker positief* scoren op de onderdelen woordenschat en spelling. Begrijpend lezen en rekenen laten nog een *licht negatief* beeld zien, maar deze daling is *kleiner* dan die van soortgelijke leerlingen die *geen* vakantieschool gevolgd hebben. In een overzicht ziet dat er als volgt uit:

	Wel vakantieschool	Geen vakantieschool
Woordenschat	+	-
Spelling	+	-
Begrijpend lezen	-	--
Rekenen	+/-	-

De resultaten van de toetsen op bepaalde vakgebieden zijn voor een zestal leerlingen nadere geanalyseerd en er is een foutenanalyse gemaakt. Hier zijn de gegevens als het ware onder een vergrootglas gelegd en gekoppeld aan de aandacht voor deze gebieden tijdens de vakantieschool. Hieruit komt gemiddeld een *positieve* verandering naar voren, hoewel niet op alle terreinen. We weten dat de ontwikkeling van kinderen niet in een doorgaande stijgende lijn verloopt, maar dat het fluctueert en dan weer eens op het ene gebied stijgt en dan weer op het andere gebied. Hier zou een school meer mee kunnen doen, bijvoorbeeld d.m.v. terugkoppeling naar de leerling zelf. Bij de school uit ons voorbeeld wordt met de leerling besproken waaraan hij/zij extra tijd gaat besteden tijdens de vakantieschool; het levert een leerling nuttige informatie op te weten of dat heeft geleid tot het beter worden op een bepaald gebied. Ook voor de leerkracht is het nuttig om dieper te kijken in de gemaakte toetsen om te zien of de extra aandacht geholpen heeft of niet. Als het niet het gewenste effect heeft gehad kan worden nagegaan waar de leerling nog oefening of onderliggende kennis nodig heeft.

7.4 Effect op de sociaal-emotionele ontwikkeling

De vakantieschool heeft een positieve uitwerking op de *sociaal emotionele ontwikkeling* van kinderen en lijkt ook een goede uitwerking te hebben op gewenst *gedrag* in de omgang met andere kinderen en in het *samenwerken* aan een activiteit. Met name op die school (A) waar men een doordacht programma heeft samengesteld ziet men de grootste vooruitgang op

sociaal-emotioneel vlak. Scholen die een meer algemeen programma hadden, laten ook voortuitgang zien op het sociaal-emotionele, maar minder sterk dan school A.

7.5 Verbinding en aanpassingen in het vakantieschoolprogramma

- De vakantieschool van school A ligt duidelijk in lijn met het Beter Presteren programma van hun schoolleerplan. Hun belangrijkste aanpassing was vorig schooljaar al doorgevoerd, namelijk het formuleren van doelen.
- School B: zij hebben ook een duidelijke lijn met hun andere Beter Presteren interventies zoals *verlengde leertijd* (Kunstvakken worden door externe professionals gegeven, zijn uit het pakket van de leerkracht gehaald, die daardoor extra taal en rekenen kunnen geven) en *Groep Nul* (groeit van 2 naar 4 leerkrachten dit schooljaar). Afgelopen jaar hebben zij ook een kerstvakantieschool gehouden. Er worden nu groepsplannen gemaakt. Kinderen kunnen ook zelf met zaken aankomen en er is ruimte voor één-op-één begeleiding. Een flexibel programma, aangepast op leerling wensen en niveau, wat dus betekent dat de kerstvakantieschool anders kan worden ingericht.
- School C: de relatie met andere Beter Presteren programma's ontbreekt. Zij hebben hun vakantieschoolprogramma dit jaar meer aangepast naar meer algemene doelen, want zo zeiden zij *"het is wel erg moeilijk om met allemaal individuele doelen te werken in een groepssetting"*.
- School D: de relatie met andere Beter Presteren programma's ontbreekt. Zij draaien dit jaar een totaal ander programma dan andere jaren, echter ook in dit programma is weinig structuur en lijkt het meer ad hoc tot stand gekomen.

7.6 Kwaliteitskenmerken en kritische succesfactoren

In deze paragraaf rubriceren we de kwaliteitskenmerken en kritische succesfactoren die voortvloeien uit het vakantieschoolonderzoek.

Inhoud

- Leerlingen zijn op een leuke manier met kennis bezig, ze doen veel dingen samen en ook met verschillende leeftijden: het is een goede manier om school leuk te maken ('het is niet *moeten*, maar wat *kan* er') en daardoor gaat het leren gemakkelijker, zeker als de lesstof op een andere wijze aangeboden en behandeld wordt. Leerlingen kunnen in staat worden gesteld om hun moeilijkheden door gebruik van *verschillende methodes* (bijv. een som te berekenen) anders uit te voeren en te leren begrijpen en daarmee een gevoel van controle terug te krijgen.
- De vakantieschool geeft ruimte om in *kleinere* groepen specifiek aan *individuele* en *groepsleerdoelen* te werken o.b.v. de leerlingresultaten en die goed afgestemd zijn met een leerkracht die de leerling goed kent uit een vorig schooljaar.
- De vakantieschool geeft zicht op welke leerstof leerlingen goed en minder goed beheersen en dat is een nuttig aanvulling op de CITO scores. Ook het gesprek hierover met de leerling en het inzicht geven hoe er gescoord wordt op bepaalde onderdelen, levert zowel de leerling als de leerkracht nuttige informatie op waar de aandacht op te vestigen.
- Educatieve uitjes passen binnen dit beeld: daarvoor is het van belang dat dat geplande uitjes niet alleen 'kijk-uitjes' zijn, maar een combinatie van educatieve elementen en 'doe-elementen'.
- Leerlingen krijgen de mogelijkheid om nieuwe en voor hen bijzondere elementen te zien waar zij zelf niet de mogelijkheid toe hebben om naar toe te gaan: 'er gaat een wereld voor ze open', zoals een leerkracht verwoordde.

- Van belang is om haalbare, concrete leerdoelen voor de leerlingen op te stellen om enerzijds geen onrealistische verwachtingen te creëren, maar ook anderzijds niet te eenvoudige doelen te formuleren, dat wil zeggen dat de leerlingen gaan werken aan iets dat ze al goed beheersen. In de vormgeving hiervan is het goed om de doelen van de groepsleerkrachten naast die van de leerlingen te leggen, zodat de vakantieschoolleerkracht weer weet waar de leerlingen moeite mee hebben en hen gericht kan stimuleren om aan die leerstof te werken.

Organisatie

- Het biedt de mogelijkheid voor leerkrachten om toekomstige leerlingen in hun groep te leren kennen, leerstof van een bepaalde groep eigen te maken en samen te werken en te leren van andere collega's, ook in de voorbereiding op de vakantieschool: *'... zodat niet iedereen zomaar voor zichzelf aan het aanklooien is, maar dat je samen doelen stelt, dat we een beetje op dezelfde manier bezig zijn. Natuurlijk ga je vanuit dat idee heel gericht aan de slag met je klas.'*
- In de organisatie is het hebben van een coordinator en achtervang voor als er iets gebeurt van belang, zodat de leerkrachten les kunnen geven en niet zelf te veel hoeven te regelen (bijvoorbeeld als er een ongelukje gebeurt).
- Afspraken maken met ouders vooraf, zoals een leerkracht zei: *'Wij verwachten dat als ze zich opgeven, dat ze ook komen. Daar wordt soms nogal eens laks mee omgegaan en dat is zonde.'* De vakantieschool biedt namelijk de mogelijkheid om (weer) op een andere manier contact te leggen met ouders.

Structuur

- Structuur (klassenmanagement, orde en organisatie) is belangrijk, de groep is rustig en er kan hard gewerkt worden.
- Door de kleine groepen lijken leerlingen beter te luisteren en zijn gezellig tegen elkaar. In die zin draagt de vakantieschool positief bij aan het gedrag, omdat daar veel aandacht naar toe gaat.
- De vakantieschool biedt de mogelijkheid om de leerstof op een andere wijze aan te bieden: door andere methodes toe te passen en door het inbouwen van *doe-activiteiten*, die het leren-door-doen stimuleren. Alsmede spelenderwijs aanbieden van taal en rekenen leidt tot een dieper leren.

Kritische succesfactoren

- Leerkrachten moeten het leuk vinden, daar valt en staat de vakantieschool mee. leerkrachten moeten gemotiveerd zijn om deel te nemen. De vakantieschool biedt een ideaal platform om startende en meer ervaren leerkrachten samen te laten werken.
- Er moeten genoeg middelen zijn, zowel in financiële als qua tijd.
- Men moet leerlingen laten kiezen voor de vakantieschool, zo krijgt men gemotiveerde leerlingen, maar andere leerlingen moeten wel gestimuleerd worden om mee te doen.
- Zorg voor een samenstelling met niet te veel leerlingen met gedragsproblemen en niet te veel niveauverschillen (dan wordt het te zwaar voor de leerkrachten).
- Gemeten effect uit ons KWP onderzoek (2012): Aandacht voor individuele doelen hangt positief samen met vooruitgang op technische leesvaardigheid.
- De vakantieschool biedt een goede mogelijkheid om andere ingezette interventies en ontwikkelingen in het reguliere schooljaar, zoals 'Meer Leertijd', krachtig te ondersteunen en aan te vullen. Daarmee draagt het bij aan optimalisering van leerresultaten op de lange termijn.
- Uit onderzoeken blijkt dat de vakantieschool een positieve uitwerking heeft op de *sociaal emotionele ontwikkeling* van kinderen en lijkt ook een goede uitwerking te hebben op gewenst *gedrag* in de omgang met andere kinderen en in het *samenwerken* aan een

activiteit. Met name op die school (A) waar men een doordacht programma heeft samengesteld ziet men de grootste vooruitgang op sociaal-emotioneel vlak.

- De vakantieschool biedt de mogelijkheid voor een school *ouderbetrokkenheid* te intensiveren.
- Scholen die samenwerken dienen goed over het samenstellen van hun programma na te denken, want het kan lastig zijn om een *methodisch goed werkend* programma neer te zetten, wanneer de samenwerkende scholen met verschillende methodieken werken in het reguliere schooljaar.

7.7 Enkele slotopmerkingen

- Scholen moeten een duidelijke visie hebben wat zij met de vakantieschool willen. Te vaak blijft het bij een coördinator die maar een *leuk* programma in elkaar draait. De afstand tot wat daadwerkelijk in de vakantieschool klas gebeurt wordt nog groter als de coördinator ook niet verder betrokken is bij de uitvoer (zoals op school D1, achteraf zie je dat daar de coördinator andere ideeën over de vakantieschool had dan de leerkrachten. Bij de overige scholen deden de coördinatoren overigens actief, in de rol van leerkracht, wel mee).
- Met de Vakantieschool kan men reeds behandelde items *herhalen*, problemen met de leerstof *remediëren* en *voorbereiden* op de nieuwe stof van het volgend schooljaar (*pre-teaching*). Schooten (2011), Taylor & Rohrer (2010), Mayfield & Chase (2002), Kornell & Bjork (2008), Kang, McDermott & Roediger (2007), Roediger & Karpicke (2006b)¹² geven dit ook in diverse andere studies aan dat *retrieval* (oproepen van informatie uit het lange termijn geheugen), *spacing* (het uitsmeren van de lessen door de tijd) en *interleaving* (niet bloksgewijs maar wisselend aanbieden van verschillende onderwerpen) de leerwinst vergroten: de vakantieschool biedt hiervoor de context om dat uit te kunnen voeren.
- Geen van de scholen toets het uitgevoerde programma. Daarbij zou het goed zijn wanneer een leerkracht navraagt bij de vakantieschoolleerling aan het eind van het programma wat hij/zij eraan gehad heeft en wat zij geleerd hebben en hoe ze het vonden.
- School C gaf aan dat zij het vorig jaar moeilijk vonden om te werken met *individuele* doelen, want dan doet elk kind wat anders en hoe manage je dat als leerkracht. De onderzoekers stellen daar vraagtekens bij, omdat wij andere vakantiescholen hebben gezien waarbij dit wél kon, en gedaan werd. Individuele doelen zijn niet allemaal zodanig specifiek dat er in een klas van 15 leerlingen ook 15 verschillende programma's opgesteld moeten worden. Er is veel winst te behalen door kinderen met soortgelijke individuele doelen bij elkaar te zetten in een groepje, gebruik van computers om te oefenen en leerboekjes met leerstof van verschillende niveaus.
- Op school B en school A lieten de vakantieschool leerkrachten zich van te voren informeren door de *reguliere* leerkracht om zo een goed beeld te krijgen van de leerling. Dit zou ook meer op andere vakantiescholen gedaan moeten worden.

¹² Schooten, E. van (2011). Het stimuleren van taalvaardigheid. In: Gelderen, A. van & Schooten, E. van, (2011). *Taalonderwijs; een kwestie van ontkavelen*. Rotterdam: Rotterdam University Press, pp13-43.

Taylor, K., & Rohrer, D. (2010). The effect of interleaved practice. *Applied Cognitive Psychology*, 24: 837–848

Mayfield, K. H., & Chase, P. N. (2002). The effects of cumulative practice on mathematics problem solving. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 35, 105–123.

Kornell, N., & Bjork, R. A. (2008). Optimizing self-regulated study: The benefits-and costs-of dropping flashcards. *Memory*, 16, 125–136.

Kang, S. H. K., McDermott, K. B., & Roediger, H. L. (2007). Test format and corrective feedback modulate the effect of testing on memory retention. *European Journal of Cognitive Psychology*, 19, 528–558.

Roediger, H. L., & Karpicke, J. D. (2006b). The power of testing memory: Basic research and implications for educational practice. *Perspectives on Psychological Science*, 1, 181–210.

- Vrijwel alle vakantiescholen staan in principe open voor alle leerlingen. Dat betekent echter dat niet per se alle 'slechte' leerlingen hier aan mee gaan doen. In onze onderzochte cases bleef van deze groep minstens 10% thuis of was met vakantie. Dat betekent dat niet alle kinderen er in gelijke mate van kunnen profiteren, dat kan voor deze leerlingen problemen door het jaar opleveren.
- Aanbeveling om alle coördinatoren van de verschillende vakantiescholen bij elkaar te zetten en ervaringen te laten uitdelen.
- Vakantiescholen zeggen dat we geneigd zijn te kijken naar schoolprestaties, maar dat het *plezier* wat kinderen in de vakantieschool hebben eigenlijk niet wordt gemeten

Concluderend kunnen we stellen dat een succesvol vakantieschoolprogramma inhoudelijk aansluit bij de lesmethoden die op de school door het jaar heen aangeboden wordt. Dat maakt het combineren van vakantiescholen met verschillende scholen minder effectief. Ook het gezamenlijk opstellen van leerdoelen tussen leerkracht en leerling, gesteund door de groepsleerkracht van die leerling maakt dat een leerling echt aan zijn/haar moeilijkheden kan werken. Een kleine groepsetting creert een leerrijke context waarin ook de mogelijkheid dient te zijn dat leerlingen van elkaar kunnen en mogen leren, dat is niet alleen inhoudelijk interessant, maar stimuleert ook samenwerking en beïnvloed gedrag positief. Ten slotte valt en staat een goede vakantieschool met een enthousiast team van coördinatoren, leerkrachten en klassenassistenten.

Appendix

Toetsgegevens op itemniveau van één vakantieschool

Resultaten foutenanalyses – itemanalyses

We zoomen in op in totaal 6 leerlingen van drie leerjaren.

Tabel A.1 **Leerling en doel(en) vakantieschool**

leerling	doel(en)
1	spelling en woordenschat, automatiseren van + en – sommen tot 20
2	woordenschat, technisch lezen (DMT)
3	spelling, woordenschat, automatiseren tafels
4	begrijpend lezen en woordenschat
5	technisch lezen, spelling, begrijpend lezen en woordenschat
6	technisch lezen, spelling, woordenschat en redactiesommen

De totaalscores van de leerlingen op de domeinen waar tijdens de vakantieschool aandacht aan is besteed, staan per leerling in een tabel. Naast elkaar staan achtereenvolgens in de kolommen van de tabel: het domein, de vaardigheidsniveaus van meting 1 (Eindtoetsen 2012-2013) en meting 2 (Middentoetsen 2013-2014) en de t-scores voor beide metingen en de verschilscore.

Vervolgens zijn, voor zover mogelijk, de fouten geanalyseerd. Er wordt gekeken naar de percentages fout die een leerling in een bepaalde categorie heeft gemaakt. Dit percentage is gebaseerd op het totaal aantal items van een bepaalde categorie die in een toets voorkomen.

Leerling 1

Voor deze leerling, die bij de eerste meting in groep 3 zat, is ingezet op spelling en woordenschat en bij rekenen-wiskunde wordt specifiek naar het automatiseren van + en – sommen tot 20 gekeken.

Tabel A.2 **Leerling 1 groep 3-4**

	vaardigheidsniveau		t-score		
	meting 1	meting 2	t-score 1	t-score 2	verschilscore
woordenschat	C	E	45	37	-8
spelling	E	C	34	46	12
rekenen	C	D	46	38	-8

Uit tabel A.2 blijkt dat bij de domeinen woordenschat en rekenen sprake is van achteruitgang, bij spelling van vooruitgang. Dat blijkt uit zowel de vaardigheidsniveaus als uit de t-scores en de verschilscore.

Als we de foutenanalyses per domein van de twee metingen naast elkaar leggen, dan blijkt deze leerling bij woordenschat bij de eerste meting vooral fouten te maken in de categorie 'betekenisrelaties' (32%) en in verhouding minder bij de categorie 'betekenis' (8%), terwijl bij

de tweede meting het omgekeerde het geval is. Bij de tweede meting ligt het percentage fout op de beide categorieën wel dicht bij elkaar (45% en 43%). De percentages zijn berekend op basis van het aantal fouten binnen de categorie d.w.z. als er van een bepaalde categorie 50 items in een toets zitten en een leerling maakt er 25 fout, dan is het percentage 'fout' dus 50 %. De getallen die in de tabellen staan zijn t-scores en geen percentages.

Voor spelling is alleen voor de eerste meting een foutenanalyse te maken, van de tweede meting ontbrak een deel van de toets.

Rekenen is een lastig domein, aangezien de toetsen in zeer veel categorieën zijn onderverdeeld. Nemen we de categorieën die te maken hebben met het automatiseren van + en – sommen tot 20 bij elkaar, dan blijkt dat bij de eerste meting in die groep categorieën leerling 1 27% van deze items niet goed maakt en bij de tweede meting is dat opgelopen tot 36% van de items.

Leerling 2

Ook deze leerling zat bij de eerste meting in groep 3: bij deze leerling was er extra aandacht voor woordenschat en technisch lezen (DMT).

Tabel A.3 **Leerling 2 groep 3-4**

	vaardigheidsniveau		t-score		
	<i>meting 1</i>	<i>meting 2</i>	<i>t-score 1</i>	<i>t-score 2</i>	<i>verschilscore</i>
woordenschat	E	E	26	34	8
TL ¹³ (DMT)	B	B	50	54	4
TL (AVI)	E3	E4	--	--	--

Als je naar de vaardigheidsniveaus (globale indicatie) in tabel A.3 kijkt, dan is er zowel bij woordenschat als bij technisch lezen (woorden - DMT) sprake van een gelijkblijvend niveau. Kijken we naar de standaardscores dan valt op dat er bij de tweede metingen hoger wordt gescoord dan bij de eerste metingen. Hoewel deze leerling op woordenschat op een zeer zwak niveau scoort, is er wel vooruitgang te constateren.

Deze leerling maakt bij de eerste meting woordenschat vooral fouten in de categorie 'betekenisrelaties' (56%) en minder bij de categorie 'betekenis' (44%). Bij de tweede meting is dit in vrijwel dezelfde verhouding: het percentage fout op 'betekenisrelaties' is 57% en bij de categorie 'betekenis' 43%.

Van het technisch lezen zijn er geen itemscores en dus geen foutenanalyses. Wel is naar het AVI-beheersingsniveau gekeken (technisch lezen – zinnen). Het is niet mogelijk hiervoor standaardscores en verschilcores te berekenen, maar we kunnen kijken naar het AVI-beheersingsniveau. Het AVI-beheersingsniveau van leerling 2 ligt eind groep 3 rond de gemiddelde technisch leesvaardigheid eind groep 3 en midden groep 4 rond de gemiddelde technisch leesvaardigheid eind groep 4.

Leerling 3

Deze leerling zat bij de eerste meting in groep 4: bij deze leerling was er tijdens de vakantieschool extra aandacht voor spelling, woordenschat en rekenen (automatisering tafels).

¹³ TL = technisch lezen

Tabel A.4 **Leerling 3 groep 4-5**

	vaardigheidsniveau		t-score		
	<i>meting 1</i>	<i>meting 2</i>	<i>t-score 1</i>	<i>t-score 2</i>	<i>verschilscore</i>
woordenschat	E	E	30	33	3
spelling	D	C	41	47	6
rekenen	D	D	42	43	1

Zowel bij woordenschat als bij rekenen zijn de vaardigheidsniveaus gelijk gebleven (Zie tabel A.4). Kijken we naar de standaardscores dan valt op dat er vooral bij de tweede meting van woordenschat hoger wordt gescoord. Bij spelling is de standaardscore hoger bij de tweede meting en het niveau is van D naar C gegaan (van zwak naar gemiddeld).

Leerling 3 maakt bij de eerste meting woordenschat vooral fouten in de categorie 'betekenis' (59%) en minder bij de categorie 'betekenisrelaties' (54%). Bij de tweede meting is dit omgekeerd en liggen de percentages fout lager: 'betekenisrelaties' ligt op 50% en de categorie 'betekenis' 45%.

Het domein spelling beslaat in totaal ruim 40 categorieën. Bij leerling 3 is niet aangegeven voor welke specifieke categorie(ën) aandacht is geweest gedurende de vakantieschool. Op het totaal heeft deze leerling bij beide metingen 62% van de items goed.

Voor rekenen hebben we de categorieën die te maken hebben met (het automatiseren van) tafels bij elkaar genomen. Hierbij komt naar voren dat bij de eerste meting in die groep categorieën leerling 3 31% van deze items niet goed maakt en bij de tweede meting is dat 63% van de items.

Leerling 4

Deze leerling zat bij de eerste meting in groep 4: bij deze leerling was er tijdens de vakantieschool aandacht voor woordenschat en begrijpend lezen.

Tabel A.5 **Leerling 4 groep 4-5**

	vaardigheidsniveau		t-score		
	<i>meting 1</i>	<i>meting 2</i>	<i>t-score 1</i>	<i>t-score 2</i>	<i>verschilscore</i>
woordenschat	D	B	41	54	13
begrijpend lezen	D	C	40	45	5

Bij woordenschat en bij begrijpend lezen zijn de vaardigheidsniveaus hoger geworden; bij woordenschat is deze leerling zelfs twee niveaus gestegen. Ook de standaardscores laten de (grote) groei zien.

Leerling 4 heeft bij de eerste meting woordenschat vooral fouten in de categorie 'betekenis' (42%) en minder bij de categorie 'betekenisrelaties' (23%) gemaakt. Bij de tweede meting is dit ook aan de orde, maar liggen de percentages fout een stuk lager: 'betekenis' ligt nu op 28% en de categorie 'betekenisrelaties' op 17%.

Voor begrijpend lezen zijn er geen foutenanalyses.

Leerling 5

Leerling 5 zat bij de eerste meting in groep 5: bij deze leerling was extra aandacht voor woordenschat, spelling, technisch en begrijpend lezen.

Tabel A.6 **Leerling 5 groep 5-6**

	vaardigheidsniveau		t-score		
	<i>meting 1</i>	<i>meting 2</i>	<i>t-score 1</i>	<i>t-score 2</i>	<i>verschilscore</i>
woordenschat	E	C	34	48	14
spelling	E	C	37	44	7
TL (DMT)	D	E	39	21	-18
TL (AVI)	E4	E4	---	---	---
begrijpend lezen	---	---	---	---	---

Uit tabel A.6. komt naar voren, dat zowel bij woordenschat als bij spelling de vaardigheidsniveaus na meting 2 twee niveaus hoger liggen dan bij meting 1. Kijken we naar de standaardscores dan vallen ook de grote sprongen voorwaarts op bij deze twee domeinen. Bij het technisch lezen (DMT) is sprake van een niveaudaling en dat zien we zeker terug bij de verschilscore van de t-scores.

Alleen voor woordenschat en spelling kunnen er itemanalyses worden gedaan.

Deze leerling maakt bij de eerste meting woordenschat vooral fouten in de categorie 'betekenis' (64%) en minder bij de categorie 'betekenisrelaties' (46%). Bij de tweede meting is dit ook het geval, maar de percentages fout liggen nu een stuk lager, namelijk bij categorie 'betekenis' op 46% en bij categorie 'betekenisrelaties' op 29%.

Bij leerling 5 is niet aangegeven voor welke specifieke spellingcategorie(ën) aandacht is geweest gedurende de vakantieschool. Gezien het totaal heeft deze leerling bij de eerste meting 52% en bij de tweede meting 73% van de items goed.

Van het technisch lezen zijn er, zoals eerder gesteld, geen itemscores en dus geen foutenanalyses. Wel is naar het AVI-beheersingsniveau gekeken. Het AVI-beheersingsniveau van leerling 5 ligt eind groep 5 rond de gemiddelde technisch leesvaardigheid eind groep 4 en dat geldt ook voor midden groep 6.

Leerling 6

Ook leerling 6 zat bij de eerste meting in groep 5: bij deze leerling was extra aandacht voor woordenschat, spelling, technisch lezen en rekenen (redactiesommen).

Tabel A.7 **Leerling 6 groep 5-6**

	vaardigheidsniveau		t-score		
	<i>meting 1</i>	<i>meting 2</i>	<i>t-score 1</i>	<i>t-score 2</i>	<i>verschilscore</i>
woordenschat	E	C	34	48	14
spelling	E	E	34	27	-7
TL (DMT)	D	D	40	41	1
TL (AVI)	E5	E6	---	---	---
rekenen	D	D	38	42	4

Uit tabel A.7 lezen we af, dat bij woordenschat het vaardigheidsniveau na meting 2 twee niveaus hoger ligt dan bij meting 1 (van niveau E naar C). Bij spelling is het niveau gelijk gebleven, maar de standaardscore is met 7 punten gedaald en is zeer laag te noemen. Ook bij het technisch lezen (DMT) en rekenen zijn de niveaus gelijk gebleven; bij het technisch lezen is een zeer licht positief verschil en bij rekenen een positief verschil bij de standaardscores te zien.

Voor woordenschat, spelling en rekenen kunnen er itemanalyses worden gedaan.

Leerling 6 maakt bij de eerste meting woordenschat vooral fouten in de categorie 'betekenisrelaties' (58%) en minder bij de categorie 'betekenis' (52%). Bij de tweede meting is het juist omgekeerd, namelijk bij categorie 'betekenis' op 33% en bij categorie 'betekenisrelaties' op 29%.

Ook voor leerling 6 is niet aangegeven aan welke specifieke spellingcategorie(ën) aandacht is geweest gedurende de vakantieschool. Gezien het totaal heeft deze leerling bij de eerste meting 46% en bij de tweede meting 40% van de items goed.

Van het technisch lezen zijn er geen itemscores en dus konden er geen foutenanalyses worden gemaakt. Het AVI-beheersingsniveau van leerling 6 ligt eind groep 5 rond de gemiddelde technisch leesvaardigheid eind groep 5, midden groep 6 ligt het AVI-niveau rond de gemiddelde technisch leesvaardigheid eind groep 6.

Bij rekenen was het doel speciale aandacht aan redactiesommen te schenken. Vanuit de itemanalyse is dit geen speciale categorie, vooral in groep 6 zijn alle sommen zogenaamde redactiesommen, dat wil zeggen in de vorm van verhaaltjes.

Het totaal percentage goed van meting 1 van leerling F is minder dan 50% (49%). Van de tweede meting zijn er van deze leerling geen itemsgegevens.

Bijlage 2: Wat meten we (nog) niet?

De scholen zijn ook gevraagd naar wat er in de school gebeurt wat (nog) niet door onderzoek gemeten wordt.

De volgende elementen worden door de scholen daarbij genoemd:

- Om effecten van de vakantieschool te meten zouden leerkrachten ook zelf moeten kijken welke doelen behaald zijn na afloop van de vakantieschoolperiode.
- Een docent geeft aan dat ze bijzonderheden over het gedrag van leerlingen doorgeeft aan de groepsleerkracht (bijvoorbeeld een leerling die opvallend kort met een taak bezig is of een leerling die ineens heel goed is in een bepaalde opdracht: blokjes neerleggen voor elk woordje, verven). Zij noemt dat 'warme overdracht'. Goed zou zijn om te meten wat de leerling daarmee de rest van het jaar doet.
- Men geeft aan dat vooral prestaties gemeten worden, maar het *plezier* dat kinderen hebben wordt niet gemeten. En plezier hebben en maken, levert volgens vele docenten het verschil in het kunnen opnemen van de leerstof.
- Ook het element *samenwerken* en diverse sociaal emotionele processen worden niet of beperkt gemeten.
- Het 'van binnen activeren' van de leerlingen wordt niet gemeten. Zo noemt een leerkracht dat in de 'leer-stand' zetten. Als laatste wordt genoemd dat ook het wennen aan het schoolse ritme niet wordt gemeten, maar dat wellicht interessant is om te weten welke effecten hiervan verwacht mogen worden (op tijd naar bed, op tijd uit bed, etc.).

Bijlage 3: Vakantieschool in het casestudie –onderzoek

Ook in het casestudie-onderzoek is de vakantieschool onderwerp van gesprek en analyse geweest, meestal in relatie tot andere Beter Presteren interventies en projecten van de school zelf. Uit dit onderzoek kwam het volgende naar voren:

“Een aantal scholen hebben wekelijkse leertijduitbreiding krachtig met andere interventies weten te verbinden, zoals de *vakantieschool*. Een aantal basisscholen draaien in de zomermaanden een vakantieschool. De ene school pakt dat systematischer aan dan de andere school. Sommige vakantiescholen komen niet verder dan ‘leuke nuttige activiteiten’ doen en zorgen ervoor dat kinderen weer in een schoolritme komen en laat hen wennen aan de schoolregels. Ook zijn er *gecombineerde* vakantieschoolprogramma’s in samenwerking met andere scholen, maar dit levert een leerling onvoldoende maatwerk op, zie voorbeeld:

Een gecombineerde vakantieschool

Om te zorgen dat er een vakantieschool gedraaid kan worden, willen scholen samenwerken om de investeringen in organisatie en tijd te kunnen delen. Dit geeft ook voordelen op organisatieniveau, maar het komt de kwaliteit van de lessen niet ten goede.

Bij een gecombineerde vakantieschool kennen leerkrachten de leerlingen niet (allemaal) en dat resulteerde in dat ze hun gezag moesten vestigen, omdat leerlingen hen gingen ‘testen’.

Daarnaast bleek dat het programma alleen kon bestaan uit *algemene* taal- en rekenopgaven, omdat lesmethoden per school verschilden.

Enkel meer oefenen op bijvoorbeeld taal leverde geen betere score op afgenomen taaltoetsen op; terwijl op een andere vakantieschool juist aandacht werd besteed aan individuele doelen, die in de toetsen positief correleerden met een vooruitgang op technische leesvaardigheid.

Ook zat er geen afwisseling in het programma: de uitstapjes had men eruit gehaald; men vond de verantwoordelijkheid voor de leerkrachten bij uitstapjes te groot: de leerkrachten kennen de kinderen vaak niet goed genoeg (vanwege de combinatie met de andere school). Wat overblijft is vooral een vakantieprogramma dat leerlingen ‘van de straat’ houdt en weliswaar zorgt dat kinderen weer in een schoolritme komen en in aanraking met leerstof komen, maar leerwinst valt hier niet te behalen (school 5, po).

Er is echter wel degelijk meer te behalen en dat doen ook enkele scholen. Zij benutten de vakantieschool juist om in kleinere groepen specifiek aan individuele en groepsleerdoelen te werken op basis van de leerlingresultaten. De kwaliteit van de vakantieschool neemt toe als er gewerkt wordt aan deze doelen die goed afgestemd zijn met een leerkracht die de leerling goed kent van een vorig schooljaar.

Scholen die individuele doelen stellen en werken aan leerstof die leerlingen lastig vinden tijdens de woensdagmiddag en/of vakantieschool en dit vervolgens meenemen tijdens het reguliere schooljaar, doen het beter dan scholen waar de vakantieschool ‘los’ staat van de rest van het schooljaar. Met de vakantieschool kan men reeds behandelde items herhalen, problemen met de leerstof remediëren en voorbereiden op de nieuwe stof van het volgend schooljaar (pre-teaching).

Een doordacht programma

Met de vakantieschool is de school gestart in 2011. Men is begonnen met 1 klas en twee leerkrachten. Vijftien kinderen hebben in de eerste twee weken van de zomervakantie in de ochtend lessen gevolgd. Rekenen en taal krijgen de aandacht. Doel is om de overgang naar het nieuwe jaar verkorten. Men vindt dat de vakantieschool goed werkt: “zes weken is te lang, je merkt het in groep drie al dat twee weken kerstvakantie lang is en dat kinderen zaken vergeten”. Het blijkt dat voor de kinderen in de wijk, zes weken een lange tijd is waarin veel kennis ‘wegzakt’.

Na evaluatie blijkt dat het beter is om aan het einde van de zomervakantie te gaan zitten. De vakantieschool is verschoven naar de laatste twee weken van de vakantie. Dat werkte beter. De vakantieschool is inmiddels ook uitgebreid naar twee klassen. Lessen worden op een adaptieve manier gebracht en de mogelijkheid van inhoudelijke verbreding wordt onderzocht. Inhoudelijk wordt de leerlingen gevraagd wat ze willen leren en ook vragen we aan leerkrachten waar we aan kunnen werken met een kind. Zo maken we een programma. Voorwaarde: alle leerkrachten moeten hier achter staan! Leerkrachten moeten eerder terug komen van vakantie. Dat is op deze school geen probleem (school 1 po).

Het is lastig aan te geven of de vakantieschool direct de resultaten verbetert, maar leerlingen laten beduidend minder opstartproblemen zien wanneer zij weer beginnen in het nieuwe schooljaar. Daarnaast geeft het oefenen van leerstof die zij moeilijk hebben gevonden goede resultaten, mits dit goed in kaart is gebracht en de leerling voldoende tijd heeft gekregen de leerstof zich eigen te maken. Een programma dat minder dan tien dagen duurt, levert weinig leerwinst op.

In een andere school (vo) wordt de vakantieschool ingezet om kinderen met achterstanden te helpen. Dat is vrijwillig, maar voor slecht presterende leerlingen wordt ook genoeg druk uitgeoefend. Zij kunnen alleen overgaan als zij deelnemen aan de vakantieschool (school 3, vo).

De vakantieschool biedt de mogelijkheid om de leerstof op een andere wijze aan te bieden: door andere methodes toe te passen en door het inbouwen van doe-activiteiten, die het leren-door-doen stimuleren. Alsmede spelenderwijs aanbieden van taal en rekenen leidt tot een dieper leren. Diverse studies (Taylor & Rohrer, 2010; Mayfield & Chase, 2002; Kornell & Bjork, 2008) geven aan dat retrieval (oproepen van informatie uit het lange termijn geheugen), spacing (het uitsmeren van de lessen door de tijd) en interleaving (niet bloksgewijs maar wisselend aanbieden van verschillende onderwerpen) de leerwinst vergroten: de vakantieschool biedt hiervoor de context om dat uit te kunnen voeren. Tevens biedt de vakantieschool een goede mogelijkheid om andere ingezette interventies en ontwikkelingen in het reguliere schooljaar, zoals ‘Meer Leertijd’, krachtig te ondersteunen en aan te vullen. Daarmee draagt het bij aan optimalisering van leerresultaten op de lange termijn. Uit eerdere KWP onderzoeken (De la Rie c.s., 2013; Tuijthman c.s., 2014) blijkt dat de vakantieschool een positieve uitwerking heeft op de sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen en ook een goede uitwerking kan hebben op gewenst gedrag in de omgang met andere kinderen en in het samenwerken aan een activiteit.”